БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 138 (4854).
14 ИЮЛЬ
ШАНБА
1973 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

ҚАРДОШЛАРЧА САМИМИЙЛИК ВАЗИЯТИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати 12 июлда Катта Кремль саройида Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ва Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати делегацияси шарафига қабул маросими ўтказдилар. Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан ва Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукуматининг Бош министри Фам Ван Донг делегацияга бошчилик қилади.

Қабул маросимида ВДР партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари, вьетнамлик бошқа ўртоқлар ҳозир бўлишди.

Қабул маросимида совет томонидан Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари КПСС Марказий Комитети аъзолари ва Марказий Комитет аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, совет жамоатчилигининг вакиллари, Москва корхоналарининг илғорлари, фан ва маданиятнинг таниқли арбоблари, ҳарбий бошлиқлар, КПСС Марказий Комитети аппарати, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг масъул ходимлари ҳозир бўлдилар.

Меҳмонлар орасида СССРдаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, совет ва чет эл журналистлари бор эди.

Қабул маросими олдидан Вьетнам Демократик Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилди.

Қабул маросими кардошларча, самимийлик вазиятида ўтди.

* * *

Қабул вақтида Ле Зуан ва Фам Ван Донг СССРдаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари билан таништирилди. (ТАСС).

ПАРТИЯ ЕТАКЧИЛИГИДА, ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ САРИ

МОСКВАДА РСДРП II СЪЕЗДИНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

Коммунистлар, барча совет кишилари, чет эллик дўстларимиз РСДРП II съездининг, Россия ишчилар синфи революцион партияси, янги типдаги партия, улуғ Ленин партияси тузилган съездининг шонли 70 йиллигини кенг кўламда тантана билан нишонламоқдалар.

Партия, совет, жамоат ташкилотлари ва Москва меҳнаткашлари вакилларининг 13 июль куни Катта Кремль Саройида бўлиб ўтган тантанали мажлиси мана шу шонли санага бағишланди.

Йиғилиш аҳли **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов**, ўртоқларни узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олди.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари, партия ветеранлари, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети, КПСС Москва шаҳар ва область комитетларининг Москва Совети ижроия комитетининг масъул ходимлари, жамоатчилик вакиллари улар билан бирга президиумга чиқишди.

Тантанали мажлисни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ **Л. И. Брежнев** очди.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Азиз ўртоқлар!

Шу кунларда партиямиз, унинг билан бирга бутун совет халқи бутун дунёдаги дўстларимиз ва маслакдошларимиз Россия социал-демократик ишчи партияси иккинчи съездининг етмиш йиллигини нишонламоқдалар.

Бу съезднинг революция ва социализм ғалабаси учун олиб борилган буюк кураш тарихидаги жуда катта роли, қисқа қилиб айтадиган бўлсак, унда большевиклар партияси—бизнинг шонли Ленин партиямизга асос солинганлиги билан белгиланади.

Бугун орқага қайрилиб, ана шу узоқ, аммо биз учун яқин бўлган ўтмишга назар ташласак, бизнинг партиямизни — тарихда биринчи янги типдаги партияни барпо этган ва уни ҳар қандай ёвуз гирдобларга қарамай, бешинчи йил баррикадалари орқали ўн еттинчи йил февралига, ўн еттинчи йил февралидан эса Улуғ Октябрь ғалабасига бошлаб борган Ленин ва унинг сафдошларига таҳсин айтмай ўта олмаймиз.

Бугун В. И. Лениннинг ўзи асрнинг бошларида ёзган қуйидаги сўзларни эсламай қола олмаймиз: «Биз ҳамжиҳат бир тўда бўлиб, қўлма-қўл маҳкам ушлашиб, жарлик ва сермашаққат йўллардан кетаётирмиз Бизнинг атрофимизни ҳар томондан душманлар ўраб олган ва йўлимизга душманлар ҳар доим деярли ўқ ёғдириб турибдилар». Дарҳақиқат, чиндан ҳам дадил ва принципиал кишиларгина, фидокорона машаққатли меҳнатдан ҳам, полиция таъқибларидан ҳам қўрқмайдиган, меҳнаткаш халқнинг бахт-саодатини ҳамма нарсадан устун қўйган кишиларгина, — фақат ана шу кишиларгина мамлакатимиз коммунистларининг биринчи, ленинчилар авлоди қилган шижоатга қодир бўлдилар. **(Қарсаклар).**

Ленин, у билан бирга жанг қилиб ғалаба қозонган кишилар социализм ва коммунизм қурилиши даврининг большевиклари бўлган бизлар учун асло сўнмас, илҳомбахш идеал бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Бинобарин, партиямизда партия ҳужжатлари алмаштирилаётган ҳозирги вақтда ҳар бир коммунист ўзига-ўзи Ленин партиясининг аъзоси деган номга муносиб бўлиш учун мен ҳамма нарсани қилдимми, деган саволни қайта-қайта бериши лозим. У КПССнинг тарихи ва анъаналари, ижодий, революцион совет воқелиги партиянинг ҳар бир аъзоси олдига қўйган талаблар юксаклигида бўлиш учун мен ҳамма ишни қилдимми деб ўз-ўзидан сўраши керак.

Ленин партиясининг сафларида бўлиш—фахрлидир, бу эса зиммамизга кўпгина масъулиятлар юклайди. Биз шунга аминмизки, салкам 15 миллионлик партиямиз аъзолари Лениндан эстафета сифатида биз қабул қилиб олган Октябрнинг Қизил байроғини, коммунизмнинг байроғини бундан буён ҳам баланд кўтариб бораверадилар! **(Давомли қарсаклар).**

Ўртоқлар! Бизнинг партиямиз узоқ ва шонли тарихий йўлни босиб ўтди. Бу йўл қийин ва машаққатли йўл бўлди. Биз мислсиз қийинчиликларни бартараф этишимизга тўғри келди. Пайдо бўлиб турган проблемаларни тўғри ҳал этиш йўлларини дарҳол топиш ҳамиша ҳам осон бўлавермади. Биз революция ғалабаси ва социализм иши учун курашда кўпгина шонли ленинчи коммунистлардан жудо бўлдик. Уларнинг хотирасини халқимиз муқаддас сақлайди!

Партиямиз ҳамиша муносиб иш тутди. У капитализмдан социализмга ўтишнинг шу дамгача ҳеч кимга маълум бўлмаган йўлларини очишга муваффақ бўлди. У ишчилар синфи, барча меҳнаткашларнинг чексиз ишончини қозониб, ривожланган социалистик жамиятни, умумхалқ давлатини барпо этишга, дунёдаги энг катта мамлакатни коммунистик қурилишнинг жуда катта йўлига олиб чиқишга муваффақ бўлди.

Партиямиз бу ютуқларнинг ҳаммасига аввало ўзининг марксизм-ленинизмга чексиз содиқлиги туфайли эришди.

Ленин замонидан бери Совет Иттифоқи Коммунистик партияси революцион назарияни чуқур ўзлаштиришни, уни ижодий ривожлантиришни, — уни ҳар қандай душманлардан изчиллик билан ҳимоя қилишни ўзининг энг муҳим, энг зарур вазифаларидан бири деб ҳамиша ҳисоблаб келди. Назарияга айни ана шундай ёндашиш туфайли партия биз ҳақли равишда фахрланаётган ғалабаларга эришиш имкониятига эга бўлди. Бундай ёндашиш келгуси йилларда ҳам янги-янги ажойиб муваффақиятларга эришишимизнинг гаровидир!

Ўртоқлар! КПСС XXIV съезди бундан икки йилдан сал илгарироқ қабул қилган қарорларнинг тўғрилигини ҳаётнинг ўзи яққол исботлади.

Экономикамизнинг самарадорлигини ошириш ва шу асосда меҳнаткашларнинг фаровонлигини ва маданий даражасини ўстиришни таъминлаш соҳасида съезд белгилаб берган йўл муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда. Съездан кейин ўтган вақт мобайнида Ватанимизнинг бойлиги ва қудрати анча ўсди. Совет жамиятининг ички аҳиллиги, халқимизнинг партия теварагидаги, унинг Марказий Комитети жипслиги мустаҳкамланмоқда. **(Давомли қарсаклар).**

КПСС халқаро сиёсатининг муваффақиятлари ҳақиқатан ҳам жозибадордир. Партия XXIV съезди тасдиқлаб берган сиёсатни амалга ошириш бутун дунёдаги вазиятга баракали таъсир ўтказмоқда. Социалистик давлатимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори ва нуфузи муттасил ўсмоқда.

Бизнинг сиёсатимиз Совет Иттифоқи билан бошқа социалистик мамлакатлар ўртасидаги қардошлик муносабатларни янада чуқурлаштиришни таъминлайди, коммунистик ҳаракат, барча антиимпериалистик кучлар бирлигини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Совет Тинчлик программасини юзага чиқариш инсониятни шундай марраларга яқинлаштириб қўймоқдаки, бу марраларга эришиш янги уруш чиқиш хавфини камайтиради, халқларга чинакам тинч ривожланиш имкониятини таъминлаб беради.

Биз ўз йўлимизнинг тўғрилигига қаттиқ ишонган ҳолда бундан буён ҳам тинчлик ишини, халқларнинг озодлиги ва хавфсизлиги ишини қатъият билан ҳимоя қилаверамиз.

Биз ўзимизни қонуний равишда мамнун этадиган ана шу муваффақиятларнинг ҳаммасини қайд қилиш билан бирга бизни ҳозирги чўққиларга эриштирган йўлни РСДРПнинг II съезди бошлаб берганлигини, шу съезд қабул қилган партиямизнинг биринчи ленинча Программаси бошлаб берганлигини унутмаймиз ва ҳеч қачон эсдан чиқармаймиз. Ана шу биринчи Программа, шунингдек, РКП(б)-нинг VIII съезди Октябрдан кейин тасдиқлаган иккинчи Программа ҳам тўла-тўкис бажарилди. КПСС-нинг учинчи Программаси — мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш Программаси ҳам оғишмай бажарилаётганлигини бизнинг ҳозирги ютуқларимиз кўрсатиб турибди! **(Давомли қарсаклар).**

Олдимизда порлоқ истиқболлар — коммунизм истиқболлари очилмоқда. Биз ўз кучларимизга ишонамиз. Жаҳон ишчилар синфи, бутун меҳнаткаш инсоният бизга ҳамдамдир.

Ленин бошлаган иш ғалаба қозонади. **(Гулдурос давомли қарсаклар).**

Ўртоқлар! Москва шаҳар партия, совет, жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашлар вакилларининг Россия социал демократик ишчи партияси II съездининг 70 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишини очиқ деб эълон қиламан. **(Давомли қарсаклар).**

Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқининг якунловчи сўзлари гулдурос қарсаклар билан кутиб олинди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев «РСДРП иккинчи съезди ва унинг жаҳоншумул тарихий аҳамияти» тўғрисида доклад қилиш учун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **М. А. Суслов**га сўз беради.

Ўртоқ М. А. Суслов доклади зўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор қарсаклар билан бўлиниб турди.

Тантанали мажлис ёпиқ деб эълон қилинади. Мажлис қатнашчилари ўринларидан туриб партия гимни «Интернационал»ни куйлайдилар. (ТАСС).

ВЬЕТНАМ МЕҲНАТКАШЛАР ПАРТИЯСИ ВА ВДР ҲУКУМАТИНИНГ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ва ВДР ҳукуматининг делегацияси 13 июлда Москвадан Ленинградга жўнаб кетди. Делегация Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан СССРда меҳмон бўлиб турибди. Делегацияга Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан ва Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг бошчилик қилади.

ВДР партия — ҳукумат делегацияси билан бирга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, шунингдек СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин, СССРнинг Вьетнам Демократик Республикасидаги элчиси И. С. Шчербаков ва бошқа расмий кишилар ҳам Ленинградга жўнаб кетишди.

ВДР делегациясининг аъзолари — Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукумати Бош министрининг ўринбосари Ле Тхань Нги, ВМП Марказий Комитетининг аъзоси, ВДРнинг СССРдаги элчиси Во Тхук Донг, министр, ВДР давлат план комитети раисининг ўринбосари Нгуен Ван Кха, ВДР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Нгуен Ко Тхать, ВДР Миллий мудофаа министрининг ўринбосари генерал-майор Чан Шам, делегациянинг ҳамроҳлари Ленинградга жўнаб кетди.

Вьетнамлик дўстлар жўнаб кетган кунда Москванинг Внуково аэродромига олиб борадиган йўллари ва майдонлари ВДР ва СССР давлат байроқлари билан, қардош вьетнам халқига табрик сўзлари ёзилган транспарантлар билан безатилган эди.

Внуково аэропортига бориш йўлида пойтахтнинг неча ўн минглаб меҳнаткашлари очиқ машинада ўтган КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневни, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийни, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинни, Ле Зуан ва Фам Ван Донг ўртоқларни қизғин ва самимий табрикладилар.

Внуково аэропорти Вьетнам Демократик Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган эди. Қуролли кучларнинг уч тури — пиёдалар, учувчилар, денгизчиларнинг вакилларидан иборат фахрий қоровул саф тортиб турди.

Л. И. Брежнев, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, Н. В. Подгорний ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари В. П. Рубен, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков ва В. Н. Новиков, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, СССР министрлари Н. С. Патоличев, Б. П. Бугаев, Е. А. Фурцева, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг биринчи ўринбосари О. Б. Рахманин ва бошқа расмий кишилар аэропортда делегацияни кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида СССРдаги бир қанча дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, Вьетнам Демократик Республикасининг СССРдаги элчихонасининг дипломатик ходимлари, Москвада ўқиётган вьетнамлик студентларнинг катта бир группаси ҳам бор эди.

Фахрий қоровул бошлиғи Ле Зуан ва Фам Ван Донг ўртоқларга рапорт берди. Вьетнам Демократик Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Ле Зуан ва Фам Ван Донг ўртоқлар билан бирга совет жангчилари сафи олдидан ўтдилар.

Шундан бир неча дақиқа ўтгач, ҳаво лайнери парвоз қилиб, Ленинградга йўл олди.

ВДР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЛЕНИНГРАДГА КЕЛДИ

ЛЕНИНГРАД, 13 июль. **(ТАСС мухбири).** Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ва Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг делегацияси бугун бу ерга келди. Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан ва Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукуматининг Бош министри Фам Ван Донг делегацияга бошчилик қилади.

Қардош мамлакат делегацияси билан бирга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин, СССРнинг ВДРдаги элчиси И. С. Шчербаков Ленинградга келишди.

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ИРОҚҚА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигидаги КПСС делегацияси Ироқ Араб Социалистик Уйғониш партияси раҳбарлигининг таклифига биноан 13 июлда Москвадан Ироқ Республикасига жўнаб кетди. Делегация Ироқ Республикасининг миллий байрами муносабати билан бўладиган тантаналарда қатнашади.

Делегация составида КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Курган областининг комитетининг биринчи секретари Ф. К. Князев ва КПСС Куйбишев область комитетининг секретари А. И. Калинин бор.

Внуково аэродромида делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари — СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков, КПСС Москва область комитетининг биринчи секретари В. И. Конотоп, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, шунингдек КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари В. В. Загладин кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Ироқ Республикасининг СССР-даги элчиси Солиҳ Маҳди Амаш бор эди.

(ТАСС).

Дўстона суҳбат

Афғонистон қишлоқ хўжалик ва ирригация министри Абдул Вакил бошчилигидаги афғон мутахассислари делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

13 июлда афғон делегациясини Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев қабул қилди. Икки ўртада бўлиб ўтган дўстона суҳбатда республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов ва бошқа расмий кишилар иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

ФРАНЦИЯДАН МЕҲМОН КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Франция Коммунистик партияси Сиёсий бюросининг аъзоси Гюстав Ансар Тошкентга келди.

Гюстав Ансарни 13 июлда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин қабул қилди. У дўстона суҳбат чоғида меҳмонни республика партия ташкилотининг фаолияти билан таништирди, Ўзбекистон экономикаси ва маданиятининг ривожланиши тўғрисида гапириб берди. (ЎзТАГ).

Л. И. БРЕЖНЕВ ҲАФИЗ ИСМОИЛНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

13 июлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Миср Араб Республикаси Президентининг миллий хавфсизлик масалалари бўйича маслаҳатчиси Ҳафиз Исмоилни қабул қилди.

Дўстона ва самимий вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет — Миср муносабатларини янада ривожлантириш масалалари, шунингдек актуал халқаро проблемалар кўриб чиқилди. Шу билан бирга дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган Совет — Миср шартномаси муҳим аҳамиятга эга эканлиги яна бир бор таъкидланди.

Суҳбатда Яқин Шарқ районидаги ҳозирги аҳволга ҳамда шу райондаги можарони одилона бартараф этиш учун олиб бориладиган кураш масалаларига алоҳида эътибор берилди. Совет Иттифоқи ҳозир ҳам араб халқларининг Исроил агрессиясига қарши, мустақиллик ва социал тараққиёт учун одилона курашини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашдан иборат принципиал позициясига асосланаверади.

Совет Иттифоқи ва Миср Араб Республикаси Яқин Шарқдаги можарони БМТ Хавфсизлик Кенгашининг ва БМТ Бош Ассамблеяси сессияларининг маълум қарорлари асосида бартараф этиш учун изчил кураша бориб, 1967 йилда босиб олинган ҳамма араб территорияларидан Исроил қўшинлари сўзсиз олиб чиқиб кетилганида, шу райондаги давлатлар ва халқларнинг, шу жумладан, Фаластин араб халқининг қонуний ҳақ-ҳуқуқлари ҳурмат қилинган тақдирдагина Яқин Шарқда мустаҳкам ва одилона тинчлик ўрнатилиши мумкин, деб ҳисоблайдилар.

Ҳ. Исмоил Исроилнинг империалистик агрессиясига қарши, босиб олинган араб ерларини озод этиш, Яқин Шарқда одилона тинчлик ўрнатиш учун курашларида Мисрга ва бошқа араб мамлакатларига доимо ёрдам ва мадад бериб келганлиги учун МАР номидан ва шахсан Президент Анвар Садат номидан КПССга ва Совет ҳукуматига миннатдорчилик изҳор қилди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, СССРнинг МАРдаги элчиси В. М. Виноградов, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Е. М. Самотейкин, шунингдек МАРнинг Совет Иттифоқидаги элчиси Я. Абдул Қодир, МАР ташқи ишлар министрлигининг маслаҳатчи-элчиси Абдулҳодий Махлуф, МАР элчихонасининг СССРдаги маслаҳатчи-элчиси Тоҳир Шош қатнашдилар.

ЎРИМ-ЙИҒИМ ИЛҒОРЛАРИГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети донли экинларни ўриб-йиғиб олиш ва давлатга дон топшириш, уруғлик ва ем фондларини ғамлаб олиш ҳамда донни ташиш юзасидан областлар, районлар, совхозлар ва автоколонналар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1973 йил 11 июлгача бўлган якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Самарқанд областига** (область партия комитетининг секретари **В. Қодиров**, область ижроия комитетининг раиси **С. Ҳамроқулов,** область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Б. Жамолиддинов,** совхозлар трестининг директори **И. Муҳиддинов,** «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси **А. Аракелов)** бериладиган бўлди. Бу область бошоқли дон экинлари ҳосилини ўриб-йиғиб олиш планини 66,1 процент, шу жумладан кейинги 10 кун ичида ҳосилни йиғиштириш планини 31,6 процет, давлатга дон сотиш планини 53,2 процент, шу жумладан кейинги ўн кун ичида дон сотишни 37,4 процент, уруғлик ғамлаш планини 45,4 процент, шу жумладан кейинги 10 кун ичида 20 процент, ем ғамлаш планини 44,4 процент шу жумладан кейинги 10 кунда 44,4 процент бажарган. Байроқ Сирдарё областидан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Сирдарё областининг **Фориш районига** (район партия комитетининг секретари **С. Есимов,** район ижроия комитетининг раиси **А. Мустанов,** район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **П. Изтлеуов)** бериладиган бўлди. Бу район донли экинларни ўриб-йиғиб олиш планини 94,7 процент, шу жумладан кейинги 10 кун ичида 17 процент, давлатга дон сотиш планини 72,3 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 29,5 процент, уруғлик ғамлаш планини 110 процент, ем ғамлаш планини 32.2 процент бажарган. Байроқ Сурхондарё областининг Бойсун районидан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Қашқадарё областидаги **Охунбобоев номли совхозда** (совхоз директори **Х. Норқобилов,** партия ташкилотининг секретари **И. Мирзаев,** ишчилар комитетининг раиси **Д. Лапасов)** қолдирилди. Бу совхоз донли экинлар ҳосилини ўриб-йиғиб олиш планини 93,5 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 33 процент, давлатга дон сотиш планини 112,4 процент, шу жумладан кейинги ўн кунда 50,1 процент, уруғлик ғамлаш планини 74 процент, шу жумладан кейинги 10 кунда 27,7 процент ва ем ғамлаш планини 53,8 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент шаҳар марказлаштирилган тарзда юк ташийдиган 2-автомобиль трестининг йиғма автоколоннасига** (автоколонна бошлиғи **А. Аршанянц,** партия ташкилотининг секретари **В. Мубараякшин,** маҳаллий комитет раиси **И. Жевлаков)** бериладиган бўлди. Бу автоколонна 2- «Ғаллаорол» совхозида дон ташишда ишлаб, кейинги 10 кунда дон ташиш планини 127.9 процент бажарган. Байроқ 1- йиғма автоколоннадан олиб берилади.

САМАРҚАНД ГИДРОУЗЕЛИ ИШГА ТУШИРИЛДИ

САМАРҚАНД, 13 июль. (ЎзТАГ мухбири). Зарафшон дарёсидаги энг катта иншоотлардан бири — Самарқанд гидроузели ишга тушди.

Ҳар секундда 885 куб метр сув ўтказа оладиган гидроузел эскисидан қарийб икки баравар кучли. У Зарафшон водийсини сув билан таъминлашни анча яхшилайди. Гидроузелнинг ёрдами билан 86 минг гектар ер доимо суғорилиши мумкин.

Самарқанд гидроузели шлюз ғовларининг кўтарилиб тушишини ростлайдиган, Зарафшондаги сув баланд-пастлигини аниқлайдиган автомат қурилма билан таъминланган. Гидроузелни «Самарқандводстрой» трести Самарқанд қурилиш-монтаж бошқармасининг механизациялашган Жомбой кўчма колоннаси коллективи қуриб битказди ва бу коллектив 3 миллион куб метрдан зиёд ер ишларини бажарди. Механизаторлар тўғон бағрига ва каналларнинг ўзанларига қарийб 30 минг куб метр темир бетон ётқизишди.

Бугун гидроузелни ишга туширишга бағишланган тантанали митингга пахтакорлар, бинокорлар, лойиҳаловчилар, мутахассислар, олимлар келишди. Меҳмонлар орасида мелиораторлар, бутуниттифоқ семинар кенгашининг қатнашчилари ҳам бор.

Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари В. Н. Қодиров митингни очди.

«Самарқандводстрой» трестининг бошқарувчиси В. Г. Бобохонов, Иштихон районидаги «Янгикент» совхозининг директори М. Эшмуродов, механизациялашган Жомбой кўчма колоннасининг машинист кранчиси Б. Н. Пирков, бетончилар бригадасининг бошлиғи С. Шарипов бирин-кетин минбарга кўтариладилар. Улар халқ фаровонлиги тўғрисида, республика халқ хўжалигининг равнақи ҳақида ғамхўрликлари учун Коммунистик партия ва Совет ҳукуматига миннатдорчилик билдиришади, Зарафшонда гидроузел қуриш шу ғамхўрликнинг зўр ифодаларидан бири бўлди.

Митингда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Р. Қурбонов, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министри Н. Н. Алексеевский, Украина ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри Н. А. Гаркуша нутқ сўзладилар.

Митинг қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

Митингда КПСС Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудирининг ўринбосари С. В. Засухин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Хўжаев иштирок этдилар.

...Қизил лента қирқилади. Самарқанд гидроузели ишлай бошлади.

РСДРП ИККИНЧИ СЪЕЗДИ ВА УНИНГ ЖАҲОНШУМУЛ-ТАРИХИЙ АҲАМИЯТИ

Ўртоқ М. А. СУСЛОВ доклади

Ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг бой ва қаҳрамонона тарихида ишчилар ва бутун революцион-озодлик ҳаракатининг ривожида бурилиш босқичларини ифодалайдиган воқеалар бор. Бундан 70 йил муқаддам бўлиб ўтган РСДРПнинг II съезди айни шундай воқеалар жумласига киради.

Биз ана шу шонли санани нишонлаш чоғида улуғ Лениннинг ўлмас даҳосига, Владимир Ильич чинакам революцион партияни барпо этиш учун курашни авж олдирган даврга қайта-қайта мурожаат қиламиз. XX аср бошланиши биланоқ у башорат қилиб: бизга революционерлар ташкилотини беринг, биз Россияни тубдан ўзгартириб юборамиз!, деди. (В. И. Ленин. Асарлар, 5-том, 511-бет). Ниҳоят ана шундай ташкилот барпо этилди. КПСС Марказий Комитетининг шу йил 4 апрель қарорида таъкидлаб ўтилганидек, РСДРП II съездининг жаҳоншумул-тарихий аҳамияти шундан иборат бўлдики, унда революцион марксистик ташкилотларни бирлаштириш жараёни тугалланиб, В. И. Ленин ишлаб чиққан ғоявий-сиёсий ва ташкилий принциплар асосида Россия ишчилар синфининг партияси вужудга келтирилди.

Шу тариқа янги типдаги биринчи пролетар партияси, большевиклар партияси, улуғ Ленин партияси дунёга келди. Ишчилар синфидаги ҳамма энг яхши порлоқ ва қаҳрамонлик фазилатлари, унинг халқ ишига чексиз садоқатли энг мард фарзандлари, революциянинг энг довюрак жангчилари Ленин партияси сафларига бирлашди.

В. И. Ленин революционерлар партиясини ижодий марксизмнинг ва бутун жаҳон ишчилар ҳаракати тажрибасини илмий умумлаштиришнинг метин базасига қурди. Янги типдаги партиянинг назарий, сиёсий ва ташкилий асосларини муайян мақсадни кўзлаб ишлаб чиқди, бу асосларни янги тарихий шароитларга татбиқан узлуксиз ривожлантирди ва бойитди. Маркс билан Энгельс иши ва таълимотининг содиқ давомчиси бўлган В. И. Ленин партиянинг жанговар, революцион характерини қаттиқ туриб ҳимоя қилди ҳамда пролетариатнинг ғоявий душманларига қарши, буржуа ва майда буржуа идеологиясига қарши, ўнг ва «сўл» тусдаги ревизионизмга қарши шиддатли жангларда партиянинг ишчилар ҳаракатидаги раҳбарлик ролини қарор топдирди. Большевистик партияни вужудга келтириш ва мустаҳкамлаш Лениннинг Россия ва халқаро ишчилар синфи олдидаги, бутун дунё меҳнаткашлари олдидаги энг муҳим хизматидир.

Ленин барпо этган, унинг ғоялари ва революцион анъаналари руҳида тарбияланган, синфий жанглар алангасида ва бунёдкорлик ижодкорлиги жараёнида тинимсиз чиниқиб келаётган партия буюк тарихий йўлни босиб ўтди. У ташкилий жиҳатдан тўхтовсиз мустаҳкамланаверди, сиёсий жиҳатдан камол топиб, ғоявий-назарий жиҳатдан бойийверди. Чор истибдодига ва капиталистик қулликка қарши қаҳрамонона кураш байроғини кўтарган пролетар революционерларининг кичик гуруҳидан ташкил топган партиямиз дунёда биринчи социалистик давлатга бошчилик қилаётган кўп миллионли, қудратли ва жипслашган коммунистлар армиясига айланди.

Партиямиз ўз шонли тарихининг етмиш йили мобайнида дунёдаги ҳеч бир сиёсий партия эриша олмаган муваффақиятларни қўлга киритди. Партия раҳбарлигида амалга оширилган ўзгартишлар мамлакатимизнинг қиёфасини ўзгартирибгина қолмай, шу билан бирга жаҳон тарихининг йўлини тубдан буриб юборди.

БОЛЬШЕВИЗМНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШИ—РОССИЯ ВА ХАЛҚАРО ИШЧИЛАР ҲАРАКАТИДА БУРИЛИШ ПАЛЛАСИ

Большевиклар партияси жаҳон капитализми, ўзининг сўнгги, империалистик босқичига қадам қўйган бир пайтда сиёсий кураш майдонига чиқди. Империализм ижтимоий ривожланишнинг туб зиддиятларини ҳаддан ташқари кескинлаштирди. Капитализмдан социализмга революцион йўл билан ўтиш кун тартибига қўйилди.

Россияда янги даврнинг социал конфликтлари алоҳида куч билан намоён бўлди. Капиталистик муносабатларнинг тез ўсиши бу ерда крепостнойликнинг кўпдан-кўп қолдиқлари билан қоришиб кетганлиги Россия социал-иқтисодий ривожининг ўзига хос хусусияти эди. Ўша вақтда Ленин Россиядаги тарихий вазиятни: «...Энг қолоқ ер эгалиги, энг ёввойи қишлоқ — энг илғор саноат ва молиявий капитализм!» деб таърифлаган эди. (В. И. Ленин. Тўлиқ асарлар тўплами, 16 том, 417-бет).

Ўтган асрнинг охири ва XX асрнинг бошларида ўша пайтдаги дунёнинг ҳамма энг муҳим зиддиятлари — меҳнат билан капитал ўртасидаги, деҳқонлар билан крепостной-помешчиклар ўртасидаги, ривожланган капиталистик шаҳар билан қолоқ, ярим феодал қишлоқ ўртасидаги, чор самодержавиеси ўтказиб келган шафқатсиз миллий зулм сиёсати билан мазлум миллатларнинг қаҳр-ғазаби ўртасидаги зиддиятлар Россияда бениҳоя кескинлик даражасига кўтарилди. Чоризмнинг манфаатлари жаҳон капитализмининг манфаатлари билан чамбарчас боғланиб кетган эди. Натижада Россия жаҳон империализми зиддиятларининг энг муҳим нуқтасига айланиб, унинг энг заиф ҳалқаси бўлиб қолди. Халқаро революцион ҳаракатнинг маркази Ғарбий Европадан бу ерга кўча бошлади. Мамлакатда чоризмга қарши халқ революцияси етилиб бормоқда эди, ғарбдаги буржуа революциялари даврида бўлганидан кўра, энг ривожланган синфий муносабатлар шароитида етилиб бормоқда эди, ишчилар синфининг қудратли ҳаракати авж ола борди. Унинг иттифоқчиси бўлган кўпмиллионли деҳқонларнинг ғалаёни кучайиб кетди.

Россия пролетариати олдида революцияни тайёрлаш ва ўтказишдан иборат буюк вазифа кўндаланг бўлиб қолди. «Тарих ҳозир бизнинг олдимизга, — деб ёзди В. И. Ленин, — яқин орадаги вазифани кўндаланг қилиб қўйди, бу вазифа бошқа ҳар қандай мамлакат пролетариатининг **ҳамма** энг яқин **вазифаларидан** ҳам энг **революцион** вазифадир. Бу вазифанинг амалга оширилиши... рус пролетариатини халқаро революцион пролетариатнинг авангардига айлантиради». (В. И. Ленин. Асарлар, 5-том 403-бет).

Бунда Ленин мамлакатимиздаги демократик революциянинг ғалабаси социалистик революциянинг муқаддимаси бўлишини; бу революция Европадаги ишчилар ҳаракатини ва Осиё мамлакатларидаги миллий-озодлик ҳаракатларини ривожлантиришга қудратли туртки беришини башорат қилган эди.

Шундай қилиб, Россия пролетариатининг революцион кураши жуда муҳим халқаро аҳамият касб этар эди.

Янги давр бошланиши билан пролетариатни эски, чирик ижтимоий тузумни революцион йўл билан ағдариб ташлаб, янги жамиятни барпо этишга бевосита тайёрлаш вазифалари биринчи ўринга чиқиб қолди. Бу вазифаларни эса ишчилар синфининг изчил революцион партиясини, ишчилар синфининг илмий социализм назарияси билан қуролланган сиёсий ва ғоявий йўлбошчисини, янги типдаги партияни вужудга келтирмай туриб ҳал этиб бўлмас эди. Энг кескин социал зиддиятлар ва яқинлашиб келаётган революцияларнинг жуда катта кучга эга бўлган потенциал заряди мавжуд бўлган Россия тарихан қонуниятли тарзда биринчи ана шундай партиянинг ватани бўлиб қолди. II Интернационалнинг капитализмнинг нисбатан «тинч» ривожланган вазиятида тузилган эски, социал-демократик партиялари революцион давр эҳтиёжларига мувофиқ равишда ўз фаолиятларини қайта қура олмадилар. Ўз вақтида пролетариатнинг кучларини тўплаш ишида ижобий роль ўйнаган бу партиялар оппортунизм позицияларига тобора кўпроқ тойиб кетабердилар. Курашнинг парламент формасини ва бошқа ошкора формаларини абсолютлаштириш натижасида улар революция партияларидан социал ислоҳотлар партияларига айланиб кетди. Э. Бернштейн мақолаларида ўзининг тўла-тўкис ифодасини топган халқаро оппортунизм марксизмни ошкора ревизия қилиш, капитализм тузумига мослашиш йўлига ўтиб олди. Энгельснинг вафотидан кейин II Интернационал расмий раҳбарлари оппортунизмнинг тазйиқига қаршилик кўрсатишга қодир эмасликлари маълум бўлиб қолди, энди улар реформистлар билан, буржуа идеологияси намояндалари ва бу идеологияни ишчилар ҳаракатига ўтказувчилар билан бир партияда туриб муросасозлик қилишга интилдилар. Бу эса II Интернационалнинг социал-демократик партияларини оқибат натижада ғоявий ва сиёсий жиҳатдан инқирозга учрашига олиб келди. «II Интернационал давридаги социалистик партияларнинг типик партияси, — деган эди В. И. Ленин, — ўз қаторларида оппортунизм бўлишига чидаб келган партиядан иборат бўлдики, бу оппортунизм «тинч» даврнинг ўнларча йили давомида тобора кўпая борди». (В. И. Ленин. Асарлар, 21-том, 105-106-бетлар). Шундай партиялар раҳбарлигида жангга кириш — ишчилар ҳаракатини мағлубиятга маҳкум этишни билдирар эди.

Ленин Россия ва халқаро ишчилар ҳаракати арбоблари орасида империализм шароитида ишчилар синфининг II Интернационал партияларидан мутлақо фарқ қиладиган янги типдаги партияси бўлиши зарурлигини, социал революция ва пролетариат диктатураси партияси бўлиши лозимлигини биринчи бўлиб тушунди ва илмий асосда исботлаб берди. Ленин Россияда ана шундай партияни, оппортунизмга муросасиз, чинакам революцион, яхши уюшган ва жипслашган, революцион назария билан қуролланган, пролетариатнинг ўз социал озодлиги учун синфий курашининг ҳамма шаклларига раҳбарлик қила оладиган партияни барпо этиш вазифасини назарий жиҳатдан ўртага қўйишга ва амалий жиҳатдан ҳал этишга муваффақ бўлди.

Янги типдаги пролетар партияси тузилишидан аввал Ленин жуда катта назарий ва амалий иш олиб борди, майда буржуача народниклик социализмини танқид қилди ҳамда реформизмга ва ишчилар ҳаракати ичидаги бошқа оппортунистик оқимларга қарши кескин кураш олиб борди.

В. И. Ленин ўтган асрнинг 90-йиллари ўрталаридаёқ Маркс билан Энгельсдан кейин энг атоқли революцион мутафаккир сифатида майдонга чиқди, унинг гениал ақл-заковати ижтимоий ҳодисаларнинг том моҳиятига чуқур кириб бориб, марксизм таълимотини янада олға сурди, бу таълимотни янги даврнинг алоҳида шароитларига татбиқан ижодий ривожлантирди. У Россия ва жаҳон ишчилар ҳаракатининг тажрибасини пухта умумлаштириб ва танқидий анализ қилиб, империализм ва пролетар революциялари даврида ишчилар ҳаракатида вужудга келган туб масалаларга чуқур, илмий асосланган жавоблар берди, ишчилар синфига ўз мақсадларига эришиш учун курашишнинг янги имкониятларини кўрсатиб берди.

Ленин ўзининг дастлабки асарларидаёқ Маркснинг пролетариатнинг гегемонлиги ва унинг деҳқонлар билан иттифоқи тўғрисидаги ғоясини ривожлантирди, буржуа-демократик революциясида ишчилар синфининг раҳбарлик роли тўғрисидаги қоидани асослаб берди.

Владимир Ильич Ленин кейинчалик Маркс билан Энгельснинг ғояларини янги тарихий шароитларга татбиқан ижодий ривожлантириб, партия тўғрисидаги, унинг тарихан зарурлиги ва пролетариат курашидаги роли ҳақидаги, унинг ташкилий принциплари, ғоявий асослари, стратегияси, тактикаси тўғрисидаги таълимотни қадамба-қадам ишлаб берди.

Маълумки, Ленин 1893 йилда Петербургга келиб пойтахтдаги тарқоқ марксистик тўгараклар ва группаларни бирлаштиришга киришди. Натижада бу ерда 1895 йилда «Ишчилар синфини озод қилиш учун кураш иттифоқи» вужудга келди. Бу — Россия социал демократиясидаги оппортунистик йўналишлар эндигина вужудга келаётган бўлса ҳам, лекин унинг вакиллари Струве ва Бернштейннинг ихлосмандлари, «легал марксистлар», сўнгра эса «экономистлар», ишчилар синфининг сиёсий курашига ва пролетариатнинг революцион партиясини тузишга қарши чиқиб, ўзларини кўрсата бошлаган, ишчилар ҳаракатининг ривожини реформистик йўлга солиб юборишга урина бошлаган бир пайт эди. Ана шу антиреволюцион тенденцияларга қарши курашда вужудга келган «кураш иттифоқи» Ленин раҳбарлигида Россиядаги революцион пролетар партиясининг ҳақиқий куртаги бўлди, биринчи марта илмий социализм билан ишчилар ҳаракатини бирга қўша бошлади, пролетариатнинг синфий курашига, капитализмга қарши ва абсолютизмга қарши курашга раҳбарлик қила бошлади».

Петербургдаги «Кураш иттифоқи»нинг фаолияти мамлакатнинг бир қанча саноат марказларида (Москва, Иваново-Вознесенск, Киев ва бошқа жойларда) ана шундай иттифоқларнинг вужудга келиши омили бўлиб хизмат қилди.

Ана шу иттифоқларнинг ташаббусига биноан шу иттифоқлар вакилларининг иштироки билан 1898 йилда Минскда бўлиб ўтган I съезд Россия социал-демократик ишчи партияси (РСДРП) тузилганлигини эълон қилди. Аммо Ленин ва унинг энг яқин сафдошлари сургунда бўлган вақтда уларнинг иштирокисиз ўтган бу съезд партиянинг Программаси ва Уставини ишлаб чиқа олмади, социал-демократик ҳаракатнинг тарқоқлигини бартараф эта олмади.

Бинобарин ягона, ғоявий ва ташкилий жиҳатдан жипслашган партияни вужудга келтириш вазифаси келажакнинг вазифаси бўлиб қолган эди. Ленин бир қанча йиллар мобайнида, сургун, подполье ва эмиграциянинг оғир шароитларида янги типдаги партияни ташкил этиш соҳасида жўшқин, ҳақиқатан ҳам буюк ишларни кучайтириб юборади. У Россия революцион марксистларини мамлакатнинг асосий районларида ўз агентларининг кенг тармоғига эга бўлган нолегал сиёсий газета ёрдамида жипслаштириш ва уларни чинакам ягона пролетар партиясига бирлаштиришнинг ўша даври учун бирдан-бир тўғри бўлган планини илгари сурди. «Искра» газетаси шундай газета бўлиб қолди. Ленин бу газетанинг раҳбари ва ғоявий илҳомчиси эди.

Ленин «Искра»сининг фаолияти большевиклар партиясини шакллантириш, «экономизм»ни ғоявий жиҳатдан тор-мор келтириш ва партия сафларидаги парокандалик ҳамда оғмачиликларни бартараф қилиш йўлида энг муҳим босқич бўлди. Владимир Ильичнинг таърифича, «Искра» газетаси «тамомила большевистик» йўлга ўтиб олган газета эди. Россия революцион пролетариатининг энг яхши намояндалари бу газета теварагига жипслашди. И. В. Бабушкин, Н. Э. Бауман, С. И. Гусев, Р. С. Землячка, М. И. Калинин, Ладо Кецховели, Г. М. Кржижановский, П. А. Красиков, Н. К. Крупская, Ф. В. Ленгник, М. М. Литвинов, О. А. Пятницкий, И. И. Радченко, Е. Д. Стасова ва бошқа кўп кишилар партияни ташкил этиш соҳасида Владимир Ильичнинг энг яқин сафдошлари эди. Профессионал революционер-искрачилар маҳаллий партия ташкилотларини изчил марксизм позициялари асосида жипслаштиришда, РСДРПнинг II съездини ғоявий ва ташкилий жиҳатдан тайёрлашда катта роль ўйнадилар. Ленин кейинчалик бундай деб ёзган эди: «...искрачилар ташкилотидан бошқа ҳеч қайси ташкилот эндиликда тузилган **бундай** социал-демократик ишчилар партияси каби партияни бизнинг тарихий шароитларимизда, Россияда 1900—1905 йилларда **туза олмас эди»** (В. И. Ленин, тўлиқ асарлар тўплами, 16 том, 103-бет)...

РСДРПнинг 1903 йилда 30 июлдан 23 августгача давом этган иккинчи съезди Ленин «Искра»сининг партия қурилиши соҳасидаги фаолиятини мустаҳкамлади, партияни ленинча принципларнинг мустаҳкам пойдевори асосига қурди. Съезд революцион марксистларнинг оппортунизм устидан қозонган ғалабасини мустаҳкамлади ва халқаро реформизм ҳамда унинг Россиядаги бир хили бўлган «экономистлар» сўнгра эса меньшевиклар вужудга келтирган ғояларнинг ҳаммасига зарба берди.

Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, Россия социал-демократиясини ғоявий жиҳатдан қарор топтиришда катта роль ўйнаган Г. В. Плеханов «Искра»нинг РСДРП II съездини тайёрлаш даврида ва съезднинг ўзида Ленин билан биргаликда марксизмнинг революцион принципларини қаттиқ туриб ҳимоя қилди, оппортунистларга қарши курашди. Аммо, у II Интернационалнинг социал-демократик традициялари сарқитларидан охиригача халос бўла олмади, янги вазифаларни тушунмади ва РСДРП II съездидан кейин тез орада меньшевиклар томонига ўтиб кетди.

РСДРПнинг иккинчи съезди партиямизни марксча-ленинча программа билан, самодержавие-помешчиклар тузумини ағдариб ташлаш, сўнгра эса капитализмни ағдариб ташлаш ва пролетар диктатурасини ўрнатиш учун кураш программаси билан қуроллантирди. Ленин бу программага аввало шунинг учун ҳам юксак баҳо бердики, ўша вақтда мавжуд бўлган барча социал-демократик программалардан фарқ қиларок, унда жамиятни социалистик негизда қайта қуриш қуроли бўлган пролетар диктатураси тўғрисидаги талаб ўртага қўйилган эди. Владимир Ильич кейинчалик бундай деб ёзди: «Бу программада пролетариат диктатураси тўғрисидаги масала аниқ ва равшан қилиб қўйилди. Шу билан бирга Бернштейнга қарши, оппортунизмга қарши кураш муносабати билан ўртага қўйилди». (В. И. Ленин Тўлиқ асарлар тўплами, 41-том, 269-бет). Буюк тарихий аҳамиятга молик бўлган бу факт Россия ва халқаро ишчилар ҳаракатида революцион марксистик йўналишни қарор топтиришда съезднинг ўйнаган ролини очиқ-равшан таърифлаб беради.

РСДРПнинг Программасида пролетариатнинг барча меҳнаткашларни эксплуатациядан халос қилишдан иборат ўз тарихий вазифасини амалга ошириш учун курашда партиянинг раҳбарлик роли зарур эканлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Программа марксчи ишчилар партиясининг пролетарларга мансуб бўлмаган синфларга нисбатан, шу жумладан деҳқонларга ва мазлум миллатларга нисбатан тактик принципларини ижодий тарзда ривожлантирди. Бу программа II Интернационал назариётчиларининг пролетариатга, масалан Карл Каутский даъво қилганидек, «келгусида якка ўзи жанг олиб боришга тўғри келади» деган расмий ақидаси билан алоқани кескин суратда узди. Бу ақида ишчилар синфини яккалаб қўяр ва пировард натижада мағлубиятга учратар эди.

II съездда ҳам бундай «назария»нинг ҳимоячилари топилиб қолди. Улар либерал буржуазияни мақташ билан бирга деҳқонларнинг революцион имкониятларини чиппакка чиқариб қўйдилар. Ленин ана шундай хуружларни жуда қаттиқ танқид қилди. У ишчилар синфи барча меҳнаткашлар ва эксплуатация қилинувчиларнинг бирдан-бир ва табиий йўлбошчиси эканлиги тўғрисидаги қоидани асослаб берди. Бунинг боиси шуки, капитализм ривожланиб бориши туфайли пролетариатнинг аҳволи билан пролетар бўлмаган меҳнаткашлар оммасининг аҳволи ўртасида «қон-қардошлик, яқинлик, алоқа» пайдо бўлади. Бунинг натижасида ишчилар синфи уларни ўз томонига ўтказиб, буржуа-демократик революциягагина эмас, социалистик революция сари ҳам бошлаб бораолади.

Ишчилар синфи, деб таълим берган эди Ленин, барча демократия ва антикапиталистик кучларни жипслаштирувчи марказ ва уларнинг йўлбошчиси бўлиши, демократик ва социалистик вазифалар учун курашни моҳирлик билан бирга қўшиб олиб борабилиши лозим. Ана шу ленинча ғоя большевистик партиянинг, кейинчалик эса бутун халқаро ишчилар ҳаракатининг ҳам стратегик ва тактик йўл-йўриқларини ишлаб чиқишда жуда катта роль ўйнади.

Ленин ўз қўли билан ёзган программанинг аграр қисми катта принципиал аҳамиятга эга бўлди. Ленин съезддан олдин ҳам, съезднинг ўзида ҳам аграр-деҳқонлар масаласига етарли баҳо бермасликка қарши кескин кураш олиб борди. Аграр-деҳқонлар масаласига етарли баҳо бермаслик ғарб социал-демократияси учун характерли бир ҳол эди. Ленин оппортунистларнинг деҳқонлар реакцион бир куч деган оппортунистик қарашларни барбод этди ва деҳқонларнинг буюк революцион имкониятларини очиб берди. Ленинча аграр программа пролетариатни кўп миллионли деҳқонлар оммаси билан революцион иттифоқ тузишга йўналтирди.

Ҳар қандай шаклдаги оппортунистлар съездда программани муҳокама қилиш вақтида унинг принципиал йўл-йўриқларига қарши жуда қаттиқ кураш олиб бордилар ва программанинг революцион мазмунини ундан чиқариб ташлашга уриндилар. «Экономизм»нинг раҳбарлари (Мартинов, Акимов) партиянинг раҳбарлик роли ва пролетариат диктатураси тўғрисидаги ленинча программ қоидаларга қарши чиқдилар. Троцкий ҳам амалда пролетариат диктатураси тўғрисидаги таълимотга қарши чиқди. У ана шу талабни амалга оширишни жуда олис келажакка, пролетариат мамлакатда кўпчиликни ташкил этадиган, партия билан пролетариат ўртасида «фарқ қолмайдиган», яъни аслида партия пролетариатга қоришиб кетадиган давргача кечиктиришни кўзда тутди.

Ленин бундай майда буржуа миллатчилигини фош қилди ва пролетариатни интернационал тарзда жипслаштириш зарур эканлиги тўғрисидаги программ қоидани қаттиқ туриб ҳимоя қилди. Ленин миллатчилик ишчилар синфининг энг ёвуз душмани эканлигини, ишчиларни ва барча эксплуатация қилинувчиларни озод қилиш миллий иш бўлмай, социал иш эканлигини жуда яққол исботлаб берди. Ленин миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини илгари суриш ва ҳимоя қилиш билан бирга буржуа миллатчиларининг маданий-миллий автономия ҳақидаги талаби тамомила асоссиз эканлигини кўрсатди. Маданий-миллий автономия объектив равишда пролетариатнинг синфий, интернационал жипслашувига ҳамла қилишни билдирар эди.

II съездда пролетар интернационализми идеологияси тўла тантана қилди. Оппортунистларнинг ва аввало, бундчиларнинг партияни синфий принципга қараб эмас, балки миллий принципга қараб тузиш, партияни жипслашган пролетар партияси сифатида эмас, балки алоҳида миллий ташкилотлар федерацияси сифатида тузиш йўлидаги уринишлари қатъиян рад этилди. Большевиклар партияси биринчи қадамлариданоқ тил ва миллат тафовутларига қарамай, бутун пролетариатга таянувчи ягона ва марказлашган ташкилот сифатида ҳаракат қилди. Шунинг учун ҳам бу партия кўп миллатли Россиянинг ишчилар синфи ва меҳнаткашлар оммасини монолит, интернационал куч қилиб бирлаштира олди. Бу куч помешчиклар ва капиталистлар ҳокимиятини ағдариб ташлади.

Съездда қабул қилинган Программа ишчилар синфининг меҳнаткаш деҳқонлар оммаси билан ва мазлум миллатлар билан иттифоқ тузиш, озодлик ҳаракатида ишчилар синфининг гегемониясини таъминлаш йўлини белгилаб берди, партиянинг чуқур интернационал характерини мустаҳкамлади, демократия учун кураш билан социализм учун кураш ўзаро маҳкам ва чамбарчас боғланганлигини асослаб берди.

Ленин РСДРП II съездида қабул қилинган программанинг буюк тарихий аҳамиятини таъкидлаб, кейинчалик бундай деб ёзди: «Биз пролетариат партиясини марксистик программа руҳида тарбияладик». (В. И. Ленин. Тўлиқ асарлар тўплами. 38-том, 180 бет).

Ленин партиянинг революцион программасини партия ташкилотининг революцион асослари билан маҳкам бирликда қараб чиқди. Ленин пролетар партиясида идеялар кучи ташкилот кучи билан мустаҳкамланиши ва кўпайиб бориши керак, деган фикрга ҳамиша асосланди. Ленин II Интернационал партияларига хос бўлган ғоявий хотиржамликни ҳам, ташкилий бўшанглик, парокандалик, автономизмни ҳам кескин рад этди. Ишчилар синфининг партияси, деб таълим берган эди Ленин, централизм ва интизомнинг мустаҳкам асосларига таяниши лозим, булар эса партия ички ҳаётининг демократик нормаларини рад этмайди, балки шуни назарда тутади. Ленин ишлаб чиққан партия Устави ҳам ана шунга эришишни кўзда тутган эди. Ленинча Устав II Интернационал партияларининг ташкилий масалалардаги қарашларидан фарқ қилиб, партиянинг синфий характерини жуда равшан белгилаб берди, партиянинг социал состави пролетарларча барқарор бўлишини ва мустаҳкам ташкилий асосларини таъминлаб берди.

Ленин партия қурилишида ҳамиша синфий пролетар йўлни амалга ошириб келди. У пролетариатнинг синфий курашида революцион ташкилотнинг ҳал қилувчи роли тўғрисидаги таълимотни ташкилий масалаларда меньшевистик оппортунизмга қарама-қарши қўйди. «Пролетариатнинг ҳокимият учун олиб борадиган курашида, — деб таъкидлаган эди Ленин, — ташкилотдан бошқа қуроли йўқ». (В. И. Ленин, Асарлар 7-том, 408-бет).

Синфий жанглар тажрибаси Лениннинг ана шу доно сўзлари чуқур маънога эга эканлигини кун сайин тасдиқламоқда. Яхши уюшган ва интизомли партия, илмий социализм позицияларида турган партия ишчилар синфининг озодлик ҳаракатига муносиб етакчилик қила олади ва уни ғалабага олиб кела олади.

В. И. Ленин съездда партия Устави лойиҳаси тўғрисида доклад қилди. Устав лойиҳасини муҳокама қилиш вақтида қизғин мунозаралар бошланди, хусусан Уставнинг партияга аъзо бўлиш шартларини белгиловчи биринчи параграфи юзасидан кескин мунозара бўлди. Лениннинг бу параграф ҳақидаги таърифи партия аъзолигининг зарур шарти сифатида партия ташкилотларидан бирида шахсан қатнашишни кўзда тутди ва бу билан партия сафларининг поклигини, унинг жипслигини, марказлашувини, интизомини, партия аъзоси ролини оширишни **таъминлаш** учун ташкилий асослар яратиб берди. Мартов бунга хилоф суратда илгари сурган таъриф партия ташкилотларининг бирининг раҳбарлигида партияга ёрдам беришнигина аъзо бўлиш шарти қилиб қўйишни талаб этди. Ана шу бебурд таъриф партия эшикларини кенг очиб қўяр эди. Шу жумладан, ғоявий ва ташкилий жиҳатдан беқарор бўлган, интизомни тан олмайдиган ва партия ташкилотларида ишлашни истамайдиган майда буржуа йўловчиларига ҳам партия эшикларини кенг очиб қўяр эди. Шундай қилиб, деб ёзган эди В. И. Ленин, Уставнинг биринчи параграфи ҳақидаги баҳсларда **«Буржуа — интеллигент индивидуализми** тарафдорлари **пролетар ташкилоти ва интизоми** тарафдорлари билан тўқнашди». Бунда партия қандай бўлиши керак: синфий, революцион жангларга ғоявий ва ташкилий жиҳатдан тайёрланган пролетар партиясими ёки ғоявий жиҳатдан беқарор ва ташкилий жиҳатдан тарқоқ ва бўшанг, майда буржуа партияси бўлиши кераками, ана шу тўғрида гап борар эди.

Мартов «экономистлар» ва бундчиларнинг ёрдами билан ўз таърифини қабул қилдира олди. Аммо бу таъриф II съездда қабул қилинган ленинча Уставнинг бутун руҳига шу қадар зид эдики, партия ташкилотларининг кўпчилиги унга қатъиян қарши чиқди ва РСДРПнинг III съезди Уставнинг биринчи параграфи тўғрисидаги Мартов таърифи ўрнига Ленин таърифини қабул қилди.

Съезд қабул қилган партия Устави умуман олганда Ленин ишлаб чиққан ташкилий принципларга асосланган эди. II съезд ленинча Уставнинг асосий принципи — демократик централизм принципини партиявий қонунга айлантирди. Ўша пайтдан бошлаб демократик централизм марксчи-ленинчи партиялар ташкилий қурилишининг асосий принципи бўлиб қолди.

Шундай қилиб, II съездда партиянинг ташкилий қурилиши масалаларида ҳам, партиянинг Программаси, стратегияси ва тактикаси масалаларида ҳам, шунингдек партия раҳбар органларини сайлаш вақтида ҳам ленинчилар, искрачилар йўли ғалаба қилди. В. И. Ленин ва унинг маслакдошларининг янги типдаги пролетар партиясини, революцион ўзгаришлар партиясини, илмий коммунизм партиясини, меҳнаткашларнинг эксплуатациядан озод бўлиш учун, социализм ва коммунизм қуриш учун олиб бораётган курашига муваффақиятли раҳбарлик қилишга қодир партияни вужудга келтириш йўлида узоқ давр мобайнида олиб борган қаттиқ кураши ғалаба билан тугалланди. Бу — большевиклар партиясининг, улуғ Ленин партиясининг вужудга келганлигини билдирар эди. Ленин кейинчалик тўла асос билан қуйидагиларни таъкидлади: «Большевизм сиёсий фикр оқими сифатида ва сиёсий партия сифатида 1903 йилдан бери яшамоқда». (В. И. Ленин. Асарлар, 31-том, 8-бет).

Янги типдаги партия бўлмиш большевизмнинг хусусиятлари нималардан иборат? Унинг энг муҳим хусусиятлари қуйидагилардан иборат:

Марксизм-ленинизм ва аввало, социалистик революция тўғрисидаги пролетариатнинг жаҳоншумул тарихий вазифаси ҳамда диктатураси тўғрисидаги таълимот янги типдаги партиянинг ғоявий-назарий негизини ташкил этади;

Партия ишчилар синфининг илғор отряди, пролетариат ташкилотининг олий формаси, пролетариатнинг революцияга тайёрланиш ва уни амалга ошириш давридан тортиб тўла коммунистик жамият қуришгача революцион ўзгартирувчилик фаолиятининг ҳамма босқичларида унинг сиёсий йўлбошчисидир;

Партия марксизмни оммавий ишчилар ҳаракати билан бирга қўшиб олиб боради, партиянинг ишчилар, барча меҳнаткашлар оммаси билан алоқасини кенгайтириш эса партиянинг куч ва қудратини ўстиришнинг энг муҳим манбаидир;

Революцион авангарднинг жанговарлик қобилияти назария ва практиканинг бирлиги билан, партиянинг синфий характери билан, демократик централизм принциплари асосида ғоявий-сиёсий жипслиги ва ташкилий бирлиги билан, партия сафларидаги қаттиқ интизом, ҳар бир партия аъзосининг онглилиги, активлиги ва партия сиёсатини амалга ошириш учун масъулиятини юксак даражада ҳис этиши билан таъминланади;

Чинакам революцион партия ўз сафларини бузишнинг, сиёсий оппортунизм ва назарий ревизионизмнинг ҳар қандай кўринишига қарши муросасиз кураш олиб боради;

Ленин партияси изчил интернационализм партиясидир.

Большевистик партиянинг вужудга келиши жаҳоншумул тарихий аҳамиятга молик воқеа бўлиб, Россия ва жаҳон ишчилар ҳаракатининг ривожланишида янги босқичга асос қўйди, халқаро миқёсда эски социал-демократик партиялардан янги типдаги пролетар партияси сари туб бурилиш ясаб берди.

Лениннинг партия тўғрисидаги таълимоти КПССнинг ва бутун халқаро коммунистик ҳаракатнинг қудратли ғоявий қуролидир. Партиямизнинг ўз йўлида жуда оғир машаққат ва жуда катта қийинчиликларни муваффақиятли суратда бартараф этиб, жаҳоншумул тарихий ғалабаларни қўлга киритишига имкон берган куч ва қудрат манбаларини ана шу таълимот яратиб берди. Янги типдаги партиянинг ленинча принциплари ҳақиқатан ҳам Ленин жаҳон революцион ҳаракатига қолдирган буюк меросдир.

Ленин тузган ва чиниқтирган большевиклар партияси Россия ишчилар синфини ва меҳнаткашлар оммасини революцион ўзгаришларнинг синаб кўрилмаган йўлидан зўр маҳорат ва қатъият билан бошлаб борди. Ана шу революцион ўзгаришлар мамлакатимизнинг ва бутун дунёнинг тарихий тақдирини тубдан ўзгартириб юборди.

ЛЕНИН ПАРТИЯСИ—РЕВОЛЮЦИОН КУРАШ ВА ЖАМИЯТНИ КОММУНИСТИК ТАРЗДА ЎЗГАРТИРИШ ПАРТИЯСИ

Ленинизм ғоялари большевиклар партиясининг юксак жанговарлик қобилиятини таъминлади, унга қудратли ташкилотчилик ва сафарбар қилувчилик кучини бахш этди, уни тарихий ривожланишнинг боришини олдиндан кўриш, ишчилар синфининг революцион ўзгартирувчилик фаолиятига моҳирона ва малакали раҳбарлик қилиш қобилияти билан қуроллантирди. Большевиклар партиясининг доно раҳбарлигидаги Россия пролетариати ўзининг кўп миллионли иттифоқчиси-деҳқонлар билан бирга буюк ва енгилмас кучга эга бўлиб қолди.

Ишчилар синфи марксчи-ленинчи партия раҳбарлигидагина ўзининг тарихий вазифасини бажариши мумкин эканлигини партиямизнинг бутун тажрибаси жуда яққол исботлаб берди, «Коммунистлар партиясигина, агар бу партия революцион синфнинг ҳақиқатан авангарди бўлса, бу синфнинг яхши вакилларининг барчасини ўз ичига олган бўлса, агар бу партия қаттиқ революцион кураш тажрибаси билан онг-билимли бўлиб олган ва чиниққан, батамом онгли ва садоқатли коммунистлардан иборат бўлса, агар бу партия ўз синфининг бутун ҳаёти билан. Ўз синфи орқали эса бутун эксплуатация қилинувчилар оммаси билан мустаҳкам алоқа боғлай олса, бу синф ва бу омманинг тўла ишончига сазовор бўлаолса, — фақат ана шундай партиягина, — деб таъкидлади Ленин, — капитализмнинг барча кучларига қарши энг раҳмсиз, қатъий ва сўнгги курашда пролетариатга раҳбарлик қила олади. Иккинчи томондан, пролетариат ўз революцион ҳужумининг бутун шиддатини шундай партия раҳбарлиги остидагина авжига чиқаза олади». (В. И. Ленин. Асарлар, 31-том, 184-бет).

Бизнинг партиямиз, Россия ишчилар синфини ва барча меҳнаткашларни жипслаштирди, уларни помешчик, капиталистик тузумни бузиб ташлашга отлантирди. уларни уч революция орқали бошлаб ўтди, дунёда биринчи социалистик жамият қуришга руҳлантирди ва уюштирди, совет халқини Улуғ Ватан урушидаги ғалабага отлантирди ва уюштирди, эндиликда совет халқини коммунизмнинг тўла ғалабаси сари бошлаб бормоқда.

Ана шу буюк кураш жараёнида меҳнаткашлар большевикларнинг бирдан-бир революцион партия эканлигига ўз тажрибаларида ишонч ҳосил қилдилар ва ўз тақдирларини шу партия билан абадий боғладилар, жумладан партиянинг сафлари гуркираб ўсаётганлигида бу нарса ўз ифодасини топди. Агар 1903 йилда социал-демократлар бор-йўғи 3.5 минг киши бўлган бўлса, 1917 йил октябрь арафасида Ленин партиясининг сафлари 350 минг кишига етган бўлса, ҳозир партия сафларида салкам 15 миллион коммунист бор.

Большевистик партия — эндиликда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўз тарихий ривожининг узоқ ва шонли йўли мобайнида ўзининг ғоявий қуролини доимий курашда ижодий равишда ривожлантирди. Ўзининг бутун фаолиятини такомиллаштириб борди ҳамда турли босқичларда ва

(Давоми учинчи бетда).

РСДРП ИККИНЧИ СЪЕЗДИ ВА УНИНГ ЖАҲОНШУМУЛ-ТАРИХИЙ АҲАМИЯТИ

(Боши иккинчи бетда).

турли тарихий шароитларда ишчилар синфининг революцион—ўзгартирувчилик фаолиятига раҳбарлик қилишнинг бой тажрибасини орттирди. Партия оммани революцияга отлантиришнинг турли-туман методлари ва усулларини мукаммал эгаллаб олди, ошкора ва яширин, парламент ва нопарламент, тинч ва қуролли кураш формаларининг бой хазинасига эга бўлиб олиб, конкрет вазиятда ана шу формаларни жуда тўғри қўшиб олиб боришга тинимсиз ҳаракат қилди.

Партиямизнинг зафарли Октябрь революциясини тайёрлаш ва ўтказиш, мамлакатимизда пролетариат диктатурасини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш давридаги фаолияти ленинча сиёсий стратегиянинг, тактика эпчиллигининг намунаси бўлди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси — коммунистик партия раҳбарлигидаги Россия пролетариатининг буюк миллий ва интернационал жасорати бўлди. Октябрь жаҳон реакциясининг энг қудратли таянчларидан бирини ағдариб ташлади, инсониятнинг капитализмдан социализмга ўтишига асос солди, инсоният тарихида янги давр очди.

Коммунистик партия жанговарлик қобилияти ва уюшқоқлигининг юксак даражаси, унинг омма билан мустаҳкам алоқаси, Ленин теварагида жипслашган ва унинг ғоялари асосида тарбияланган партия раҳбарларидан тортиб, оддий аъзоларигача барча коммунистларнинг чексиз садоқати ва қаҳрамонлиги — ана шуларнинг ҳаммаси совет халқининг гражданлар уруши йилларида ички контрреволюция ва чет эл интервенциячилари устидан қозонган ғалабасининг энг муҳим манбаи бўлди.

Империалистлар ёш советлар республикасини бўғиб ташлашга уриндилар. «Партия ҳушёр бўлиб турганлиги, партия интизомга жуда ҳам қаттиқ риоя қилганлиги орқасида ва партиянинг обрўси барча идора ва муассасаларни бирлаштирганлиги ҳамда марказий комитет томонидан майдонга отилган шиорга ўнларча, юзларча, минглароча ва пировардида миллионларча кишилар худди бир кишидек бўлиб эргашганликлари учун ва фақат мисли кўрилмаган қурбонлар берилганлиги учун, — фақат шунинг учунгина юз берган мўъжизанинг рўй бериши мумкин бўлди, — деди Ленин завқ-шавқ билан. — Фақат шунинг учун биз антанта империалистларининг ҳамда бутун дунё империалистларининг икки марта, уч марта ва тўрт марта такрорланган ҳужумига қарамасдан енгиб чиқа олдик».

(В. И. Ленин. Асарлар, 30-том, 482-бет).

Социалистик революция ғалаба қозонгач, ишчилар синфи олдида буюк бунёдкорлик вазифалари пайдо бўлди. 1919 йилда РКП(б)нинг VIII съездида партиянинг янги, иккинчи программаси қабул қилинди. Бу Программада социалистик жамият қуриш истиқболи ва йўллари белгилаб берилди.

Ленининг социализм қурилиши қонунлари тўғрисидаги таълимоти билан қуролланган, омма билан узвий боғланган КПСС социализмнинг ғалабасига, ишчилар синфининг битмас-туганмас революцион кучига ишонди ва уни қаҳрамонона бунёдкорлик йўлига руҳлантирди. Бу — энг дадил режа эди. Айни вақтда бу — тарих да мисли кўрилмаган онгли тарихий ижодкорликнинг энг илмий асосланган плани ҳам эди.

Социализм учун курашда партияга ноумидларнинг пессимизмини, троцкийчиларнинг, ўнг ва «сўл» оппортунистларнинг ғалamислигини, мамлакат ичкарисидаги синфий душманларнинг ашаддий қаршилигини бартараф этишга ва халқаро реакциянинг қутириб қилган ҳужумларини даф қилишга тўғри келди.

Партия раҳбарлигида жуда қисқа тарихий муддатда социалистик индустриялаш ўтказилди, чуқур социал-иқтисодий ўзгаришлар амалга оширилди, мамлакатнинг асрий қолоқлигига барҳам берилди. Россия халқларигина эмас, шу билан бирга бутун инсониятни ҳам асрлар бўйи ҳаяжонга солиб келган жуда катта проблемалар ҳал этилди.

Социализм қурилиши жараёнида ишлаб чиқариш воситаларига хусусий мулкчилик, кишининг кишини эксплуатация қилиши тугатилди. СССРда ишлаб чиқариш воситаларига ижтимоий мулкчилик қарор топди ва танҳо ҳукмрон бўлиб қолди, шу асосда социалистик ишлаб чиқариш қудратли равишда юксалтирилмоқда, шунингдек совет халқининг моддий фаровонлиги ва турмуш даражаси муттасил оширилмоқда. Социализмнинг ғалабаси якунида одамларимиз ўртасида социал тенглик ва ўртоқларча ўзаро ёрдам муносабатлари қарор топди.

Партия Ленин ғояларини амалга ошира бориб, тарихда биринчи марта аграр-деҳқонлар масаласини меҳнаткаш деҳқонлар манфаатларини кўзлаб, бутун халқ манфаатларини кўзлаб ҳал этди. Аграр-деҳқонлар масаласи икки босқичда ҳал этилди. Биринчи босқичда, помешчиклар ер эгалигини тугатиш, жамики ерни национализация қилиб, деҳқонларга фойдаланиш учун топшириш йўли билан ер тўғрисидаги масала ҳал қилинди. Иккинчи босқичда, Ленининг кооператив планига мувофиқ деҳқонлар ихтиёрий асосда колхозларга бирлаштирилди, қишлоқ хўжалиги умумлаштирилган, юксак даражада механизациялаштирилган йирик ишлаб чиқариш изига кўчирилди.

Социализм қурилиши жараёнида Ленининг миллий муносабатлар соҳасидаги программаси юзага чиқарилди, инсоният тарихида биринчи марта миллий масала ҳал этилди. КПССнинг ленинча сиёсати миллий тенгсизликни ва миллий адоватни йўқ қилишга, мамлакатдаги барча миллатлар ва элатларни гуркиратиб ривожлантиришга ҳамда уларнинг сиёсий, сўнгра эса иқтисодий ва маданий тенглигини ўрнатишга олиб келди. Биз Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 50 йиллигини нишонлаган пайтда совет халқлари барқарор дўстлигининг тарихий натижалари бутун дунёнинг кўз ўнгида намойиш қилинди.

Партия Ленининг маданий революция тўғрисидаги ғояларини амалга ошириб, меҳнаткашларнинг маданиятини ялписига юксалтириш, социалистик идеологияни қарор топдириш сингари социал проблемани ҳал этди.

СССРда социализм қурилганлиги — ишчилар синфи, бутун совет халқининг янги жаҳоншумул — тарихий шижоати бўлди, Ленин партияси раҳбарлик фаолиятининг чинакам зафари бўлди. Музаффар социализм дунёнинг бундан буёнги ривожига тобора кўпроқ қудратли таъсир ўтказа бошлади.

Улуғ Ватан уруши йилларида Коммунистик партиянинг совет халқи ҳаётидаги буюк роли — унинг жаҳон тарихи ривожига таъсири янги куч билан намоён бўлди. Бу уруш — социализм билан монополистик капиталнинг энг реакцион доиралари ўртасидаги жуда шиддатли ва моҳият — эътибори билан ҳал қилувчи синфий тўқнашув бўлди. Уруш давомида тарихий ривожланишнинг туб масалалари: социализм яшайдими ёки фашизм социал тараққиёт йўлини бўғиб қўядими, халқлар озод бўладими, ёки улар Гитлер ҳарбий-сиёсий машинасининг қулига айланадими, — деган масалалар ҳал этилди. Коммунистик партия совет кишиларини жипслаштирган, уларни бирлаштириб, душман устидан ғалаба қозонишга бошлаб борган социал-сиёсий куч бўлди. Коммунистик партия байроғи ва раҳбарлиги остида жипслашган совет халқи немис-фашист галаларни тор-мор қилди, Ватан озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилиб қолди, социалистик ривожланиш йўлини ҳимоя қилиб мустаҳкамлади, кўпгина халқларни фашистлар қуллигидан озод қилди ва жаҳон цивилизациясини омон сақлаб қолди.

Немис-фашист босқинчилари ва япон империалистлари тор-мор қилинганлиги натижасида жаҳон майдонидаги кучларнинг нисбати ўзгарди, Европа ва Осиёнинг бир қанча мамлакатларида ғолиб революциялар учун қулай шароит яратилди, империализмнинг мустамлакачилик системаси барбод бўла бошлади. Ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган КПСС тўғри сиёсат ўтказиш туфайли жаҳон революцион жараёнини, мазлум халқларнинг миллий озодлик курашини чуқурлаштириш ва кенгайтиришга каттагина кўмак берди.

Шундай қилиб, мамлакатимизда Ленин партиясининг раҳбарлик фаолияти, унинг интернационал сиёсати жаҳон ривожининг муҳим омили бўлди.

Уруш ғалаба билан тугаганидан кейин партия бошчилигида совет халқининг бутун куч-ғайратлари халқ хўжалигини қайта тиклашга ва янада ривожлантиришга қаратилди. Мамлакатда дуч келган қийинчиликлар нақадар катта бўлмасин, улар бартараф этилди. Партия халқ оммасини қаҳрамонона меҳнат шижоатларига руҳлантирди, бу шижоатлар экономика ва маданиятни ривожлантиришда ажойиб муваффақиятлар билан якунланди.

Ривожланган социализм қурилишида совет халқининг бунёдкорлик куч-ғайратлари ўзининг янада яққол ифодасини топди, ривожланган социализм янги ижтимоий тузумнинг социал ва тарихий моҳиятини, унинг капитализмдан туб афзаллигини жуда тўлиқ мужассамлаштиради.

Коммунистик партия бутун фаолиятининг олий мақсади унинг ўз номида ифодаланган, бу мақсад— коммунизм қуришдир.

II съезднинг 70 йиллик юбилейи кунигача мамлакатимиз шу эзгу мақсад йўлининг каттагина қисмини босиб ўтди. Эндиликда коммунизм қуришнинг КПСС янги Программасида таърифлаб берилган вазифалари амалий равишда ҳал этилмоқда.

Совет Иттифоқи КПСС раҳбарлигида босиб ўтган йўл — инсоният тарихий камолотининг Маркс, Энгельс, Ленин илмий равишда белгилаб берган бош йўлидир. Аҳвол тарихий жиҳатдан шундай таркиб топмоқдаки, совет халқи КПСС бошчилигида социал-тарихий қўриқдан бормоқда, социалистик жамият қуриш ва уни ташкил этишнинг, социалистик жамиятнинг ўсиб, коммунистик жамиятга айланишининг янги, жуда мураккаб вазифаларини ҳал этмоқда.

Партиямизнинг зиммасига яна бир масъулиятли ва шонли тарихий вазифа — марксизм-ленинизмнинг коммунизм тўғрисидаги таълимотини ижодий ривожлантириб, коммунизм қурилишининг қонуниятларини асослаб бериш ва коммунизмга бориш йўлини амалий равишда очиш вазифаси тушди.

Партия ва совет халқи ҳаётида жуда катта воқеа бўлган КПСС XXIV съезди ҳозирги босқичда коммунистик қурилишнинг илмий асосланган сиёсий йўлини ишлаб чиқди. Эндиликда съезд қарорларини амалга ошириш коммунистларнинг, барча совет кишиларининг энг асосий вазифаси бўлиб қолди.

Ишлаб чиқаришни тез ўстириш асосида меҳнаткашларнинг моддий ва маданий эҳтиёжларини тобора тўла-тўкис қондириш — партиянинг яқин йиллардаги ва узоқ келажакдаги энг муҳим хўжалик-сиёсий вазифаси эканлигини съезд белгилаб берди.

Энди мамлакатимиз ихтиёрида жуда катта иқтисодий қудрат, кўп тармоқли индустрия, механизациялаштирилган йирик қишлоқ хўжалиги, илғор фан, ишчилар, мутахассислар, ишлаб чиқариш ташкилотчиларининг малакали кадрлари бор. Съезд хўжаликни бошқаришнинг интенсив методларига, унинг самарадорлигини оширишга кўчириш зарурлигига эътиборни қаратди. «Бунда гап меҳнат унумдорлигини ошириш ва фан-техника тараққиётини жадаллаштириш йўли билан, ишлаб турган ишлаб чиқариш қувватларидан тўлароқ фойдаланиш йўли билан, хўжаликка сарфланган ҳар бир сўмдан, фойдаланилаётган металл, ёқилғи, цемент, ўғитнинг ҳар бир тоннасидан кўпроқ самара олиш йўли билан экономикани тобора юксак даражада ўстириш тўғрисида бораётир»[1] деб таъкидлади Л. И. Брежнев.

(Л. И. Брежнев. «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг эллик йиллиги тўғрисида». «Ўзбекистон» нашриёти, 1972. 58-бет).

Фан-техника тараққиёти иқтисодий муваффақиятларимизнинг энг муҳим ва битмас-туганмас манбаидир. Фан-техника революциясини чуқурлаштириш ва ривожлантириш учун, унинг ҳамма ютуқларини ривожланган социалистик жамият афзалликларини янада тўлиқроқ юзага чиқариш ва намоён қилиш учун партия қатъий чораларни кўрмоқда.

Ҳар бир коллективнинг, ҳар бир коммунизм бинокорининг интизоми ва уюшқоқлигини, ташаббуси ва ишлаб чиқаришдаги активлигини ошириш, меҳнатга онгли муносабатни ўстириш ва социалистик мусобақани авж олдириш замирида катта-катта резервлар яширилиб ётибди.

Ниҳоят, халқаро меҳнат тақсимотида, кенг кўламдаги фан-техника ҳамкорлигига асосланган социалистик иқтисодий интеграция заминида социалистик ишлаб чиқаришни ўстиришнинг бениҳоя катта ва истиқболли манбалари бор.

Партия ижтимоий ишлаб чиқаришни янада жадал суръатлар билан ўстириш негизида ишлаб чиқариш муносабатларини, ҳамма ижтимоий муносабатларни такомиллаштиришни ҳам ташкил этмоқда. Ишчилар синфи, колхозчилар, зиёлилар муттасил жипслашаётганлигини, совет халқлари бир-бирларига яқинлашиб, қардошларча ҳамкорлик қилаётганлигини, уларнинг бузилмас дўстлиги мустаҳкамланаётганлигини тўла асос билан партиянинг энг буюк ютуғи деса бўлади. Одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи жамиятимиз социал-сиёсий ва ғоявий бирлигининг ёрқин ифодаси сифатида таркиб топди.

Партия совет давлатини янада мустаҳкамлаш ва жамиятимизнинг бутун сиёсий ташкилотини такомиллаштириш соҳасида ҳар томонлама иш олиб бормоқда. Янгидан миллион-миллион кишиларни мамлакатни идора қилишга ташаббускорлик билан қатнашишга жалб этиш, социалистик демократияни янада ривожлантириш, Советларнинг, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва бошқа оммавий ташкилотларнинг ролини ошириш — бу фаолиятнинг бош йўналишидир.

Коммунизм қуришнинг буюк иши инсоннинг ўзини, унинг маданиятини ва ижтимоий онглилигини, унинг ахлоқини ва коммунистик идеологиясини атрофлича ривожлантиришни тақозо этади. Янги жамиятнинг фидокор қурувчилари бўлмиш совет ватанпарварлари ва интернационалчиларининг авлодларини тарбиялаб етиштириш партиянинг чинакам тарихий хизмати бўлди. Янги инсонни маънавий жиҳатдан камол топдириш буржуа идеологиясига қарши келишиш нималигини билмайдиган муросасиз кураш олиб бориш жараёнида ўтади.

Коммунистик бунёдкорлик жараёни бутун ижтимоий системамизнинг ҳамма эътироф этган раҳбар кучи, ташкилий ўзаги бўлган Коммунистик партиянинг нуфузи ва обрў-эътибори ўсиши билан узвий равишда боғланган.

Ўз характерига, мақсадлари вазифаларига кўра, қатъий пролетар партияси бўлмиш бизнинг партиямиз барча меҳнаткашларнинг манфаатини ҳамиша изчиллик билан ҳимоя қилиб келмоқда. Мамлакатда содир бўлган чуқур социал-иқтисодий ўзгаришлар барча синфлар ва социал группаларни коммунизм байроғи остида жипслаштиришни таъминлади, КПСС эндиликда бутун совет халқининг туб манфаатларини ифодалашига олиб келди.

Ҳозирги босқичда партиянинг раҳбарлик роли ўсиши ўз кўлами жиҳатидан буюк, мураккаблиги жиҳатидан бениҳоя катта ички ва халқаро вазифалардан келиб чиқади. Партия халқимиз бунёдкорлик фаолиятининг ҳамма соҳаларида — ҳам экономика соҳасида, ҳам социал муносабатлар соҳасида, ҳам маданият, маориф ва тарбия соҳасида халқимизнинг кўп қиррали фаолиятини мувофиқлаштириб ва йўллаб туриши лозим. Совет давлатининг ташқи сиёсат йўлини бутун дунёда тинчлик, халқаро хавфсизлик ва социал-тараққиёт манфаатларини кўзлаб белгилаб бериши керак.

Улуғ Ленин партиямизнинг обрў-эътиборини ҳамиша ардоқлаб, асраган ва унинг обрў-эътиборини ҳар томонлама оширишга даъват қилган эди. У РСДРПнинг II съездида сўзлаган нутқида партиянинг софлигини муқаддас сақлашни, партия аъзоси деган номни ва унинг аҳамиятини тобора баланд кўтаришни талаб қилди. Партиянинг ҳар бир аъзоси, деди Ленин, партия учун жавобгар ва партия ҳар бир партия аъзоси учун жавобгардир. (В. И. Ленин, асарлар, 6-том, 539-бетга қаралсин).

Ҳозирги шароитда коммунист— коммунизм буюк идеалларининг тўла тантанаси учун революцион курашчидир, юксак сиёсий онгга, ўзининг партия иши учун масъулият тушунчасига эга бўлган кишидир. Бефарқлик, пассивлик, ғоясизлик Ленин партиясининг аъзоси деган номга номуносибдир.

Шуни мамнуният билан айтиш мумкинки, ҳозир ўтказилаётган партия ҳужжатларини алмаштириш давомида коммунистларнинг сиёсий ва ишлаб чиқариш активлиги янада кўпроқ ошмоқда. Биз ана шу муваффақиятни мустаҳкамлаб, бундан буён ҳам партиянинг ҳар бир аъзоси коммунист деган юксак номни амалда оқлайдиган бўлишига эришмоғимиз керак.

Коммунистик партия, Ленин таъбири билан айтганда, — давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждонидир. Бу эса бизнинг зиммамизга ана шу юксак баҳога муносиб бўлиш учун ҳамма ишни қилиш вазифасини ҳамиша юклаб келди ва ҳозир ҳам юклайберади. Бу баҳога муносиб бўлмоқ учун бундан буён ҳам марксизм-ленинизм принципларига охиригача содиқ бўлиб қолиш, партия сафларининг бирлиги ва яхлитлигини муҳофаза қилиш, кенг меҳнаткашлар оммаси билан алоқани мустаҳкамлаш, халқ олдидаги юксак масъулият туйғусини бўшаштирмаслик, партия турмуши ва партия раҳбарлигининг ленинча нормаларини муқаддас билиб, шу нормаларга риоя қилиш лозим.

Революцион ҳаракатда ва янги жамият қуришда партиянинг ўрни ва роли тўғрисидаги масала бизнинг замонамизда марксчи-ленинчиларнинг буржуа идеологияси вакилларига қарши, шунингдек турли-туман ревизионистларга, ўнг ва «сўл» оппортунистларга қарши курашда энг актуал, энг ўткир масала бўлиб қолди. Бундай бўлиши бежиз эмас, албатта. Пролетариатнинг озодлик ҳаракати тақдири, социализм тақдири ишчилар синфининг жанговар, марксчи-ленинчи партияси мавжудлиги билан чамбарчас боғланган. Фақат шундай партиягина ҳамма ва ҳар қандай майда буржуа бебурдлигига, оппортунизм, анархосиндикализм, сектантлик ва экстремизм кўринишларининг такрорланишига қаршилик кўрсатишга қодирдир. Курашда чиниққан ва умумий ғоявий-сиёсий ва ташкилий принциплар асосида чиниққан партиягина коммунизм учун олиб борилаётган буюк курашга муваффақиятли раҳбарлик қилишга қодирдир. Бу нарса назариядагина эмас, шу билан бирга революцион курашнинг кўп йиллик тажрибасида ҳам исботланган. Бу масалада партиямизнинг принципиал йўлини халқаро коммунистик ҳаракат эътироф қилди, бу йўл ишчилар синфининг иши учун курашчиларга тўғри йўл-йўриқ беришга кўмаклашди.

Коммунистик партиянинг ролини ошириш ишчилар синфининг тарихий вазифасини, унинг янги, коммунистик формацияни вужудга келтиришдаги ўрнини тушуниш билан жуда узвий равишда боғланган. Бизнинг партиямиз коммунизм қурилиб бўлгунга қадар ва жамиятнинг социал бир хиллигига эришилгунга қадар ишчилар синфининг етакчилик роли сақланиб қолишини социализм ривожининг қонуниятларини анализ қилиш асосида яққол исботлаб берди.

Коммунистик партия барпо этилиб, мустаҳкамланганлиги, унинг раҳбарлик роли муваффақиятли равишда амалга оширилаётганлиги ишчилар синфининг буюк ғалабаси ва ютуғидир, коммунизм тантанаси учун курашда унинг кучқуввати ва енгилмаслигининг битмас-туганмас манбаидир.

КПСС—ПРОЛЕТАР ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТЛАРИ ПАРТИЯСИ

Ўртоқлар! Улуғ Ленин Большевистик партияни изчил пролетар интернационалистлари партияси сифатида, пролетар революционерлари халқаро армиясининг таркибий қисми сифатида барпо этди.

Пролетар интернационализмига чексиз садоқат байроғи остида вужудга келган Большевистик партия пролетар интернационализми назарияси ва практикасини бойитиб ҳамда ривожлантириб, бу байроқни баланд кўтариб бормоқда.

Большевизм революцион стратегия ва тактиканинг бутун бойлигини, меҳнаткашлар оммаси озодлик ҳаракатининг жаҳон миқёсида эришган бутун тажрибасини ўзига қамраб олди, янги даврда бу тажрибанинг тарихий тараққиётдаги асосий тенденцияларини ифода этди. Ленин айтган эдики, партия «бутун жаҳон ишчиларининг тажрибасига ва уларнинг назарий тажрибасига, эришган онгига, уларнинг фанига, марксизм якунлаштирган тажрибасига ва қўшни мамлакатлар пролетарларининг амалий тажрибасига...» таянади. (В. И. Ленин, Тўлиқ асарлар тўплами. 25-том, 103-бет).

Партиямизнинг тарихи унинг миллий фаолияти билан интернационал фаолияти чамбарчас боғланганлигини, миллий вазифа билан интернационал вазифалар бирга қўшиб олиб борилишини ёрқин кўрсатиб берувчи намунадир.

Большевиклар биринчи жаҳон уруши йилларида интернационалистик сиёсат намунасини, империалистик босқинчилик уруши ва социал-шовинизмга қарши кураш намунасини намойиш қилдилар. Большевиклар революцион интернационалистларнинг бутун халқаро майдондаги оқимнинг ғоявий ва ташкил этувчи маркази бўлиб қолди. Бу эса коммунистик интернационални ташкил этиш учун замин вужудга келтиришда жуда катта роль ўйнади.

Большевистик партия раҳбарлигида амалга оширилган Октябрь революциясининг ўзи буюк интернационал ишдир, чунки инсоният тарихида биринчи марта империализм кишанларининг парчаланиб ташланиши, жаҳонда биринчи пролетар давлатининг вужудга келтирилиши бутун жаҳон меҳнаткашларининг ўз озодлиги учун олиб борган кураши шарт-шароитларини ўзгартириб юборди. Ишчиларнинг жаҳондаги биринчи ватани дунёни революцион тарзда ўзгартиришга бел боғлаган курашчилар ғалабаси учун доим ишонч ва илҳом манбаи бўлибгина қолмай, балки жаҳон революцион жараёни таянадиган негиз ва империализмга қарши қаратилган ҳаракатларга ёрдам берувчи моддий куч ҳам бўлиб қолди.

Октябрь революциясининг қудратли таъсири остида ишчилар ҳаракатининг энг зарур талаб-эҳтиёжларига муносиб суратда ҳар бир мамлакат марксистларининг ташаббуси билан, Ленининг назарий, интернационал кўмаги билан капиталистик мамлакатларда коммунистик партиялар тез ташкил топа бошлади. Ишчилар ҳаракатида социал-демократия раҳбарларининг реформизми ва социал-шовинизмига қарама-қарши ўлароқ партияларни ташкил этиш ва уларнинг фаолиятига доир ленинча принциплар, интернационализм принциплари кенг ёйилди.

Ленин, бизнинг партиямиз революцион тажриба ва революцион назарияни эгаллашда ёш компартияларга жуда катта ёрдам бердилар. В. И. Ленининг бевосита раҳбарлигида коммунистик ҳаракатнинг назарияси, стратегияси ва тактикаси, компартиялар қурилиши ва фаолиятининг ғоявий-сиёсий ва ташкилий принциплари ишлаб чиқилди, янги, марксча-ленинча типдаги қардош коммунистик партияларнинг янада ўсиши ва мустаҳкамланиши учун заминлар вужудга келтирилди. Ҳозирги замон коммунистик ҳаракатнинг ғоявий-сиёсий пойдевори шу тарзда вужудга келтирилди.

Ленин коммунистик партияларни ташкил этиш ва мустаҳкамлаш соҳасида энг янги тажрибани ҳам умумлаштирди ва янги типдаги партия тўғрисидаги ўз таълимотини бойитди, большевизм принципларининг мазмунини чуқурлаштирди ва кенгайтирди.

Большевизм, деб таъкидлаган эди Ленин, «Жаҳон большевизми бўлиб қолди». Большевизм «Социал-шовинизмдан ва социал-пацифизмдан конкрет суратда, амалий равишда фарқ қиладиган идея, назарий, программа, тактика берди... Большевизм тинчлик даври ғалабаларини ҳам, **революциялар бошланган давр**нинг тажрибаларини ҳам ҳисобга олувчи чинакам пролетар ва коммунистик III интернационалнинг ғоявий ва тактик асосларини **вужудга келтирди**... Большевизм **ҳамма учун тактика намунаси бўла олади»**.

(В. И. Ленин, Асарлар, 28-том, 315-316-бетлар).

Коммунистик партиялар большевизм принципларини эгаллашга, революцион тарзда ўзгартириш соҳасидаги тажрибани ўзлаштиришга катта аҳамият бердилар. Компартияларнинг ҳужжатларида кўп марта таъкидлаб ўтилганидек, ленинизмни эгаллаш — партиянинг революцион жанговарлик қобилиятини оширишнинг, уни ҳал қилувчи синфий жангларга тайёрлашнинг энг муҳим шартидир.

Коммунистик ҳаракат Ленин ғояларига садоқат туфайли эндиликда замонамизнинг энг таъсирчан ва энг уюшган сиёсий кучига айланди.

Чин марксистик партияларнинг ҳаммаси ишчилар синфи революцион авангарди ташкилотининг, тарихий традицияларни ва ҳар бир мамлакатнинг миллий хусусиятларини ҳисобга олиб, ижодий тарзда бойитилган ва ривожлантирилган ленинча принципларга амал қилмоқда.

Партия тўғрисидаги ленинча таълимот ҳар қандай ниқобдаги оппортунистларга ва ревизионистларга қарши курашда амалга оширилмоқда. Бизнинг ғоявий-душманларимиз партия тўғрисидаги ленинча таълимот гўё, интернационал аҳамиятга эга эмас, партия ҳаётининг В. И. Ленин томонидан ишлаб чиқилган ташкилий принциплари ва нормалари Россиянинг ўзига хос шарт-шароитларигина акс эттиради, бу принцип ҳамда нормалар эскириб қолган бўлиб, ҳозирги замон ҳаётига мақбул эмас, деб ишонтиришга уринмоқдалар. Фишер, Гароди ва шулар сингари ревизионистлар компартияларнинг аҳамиятини пасайтирмоқчи, уларнинг ғоявий ва ташкилий бирлигига ҳамда ишчилар синфининг ҳокимият учун курашдаги ва социализм қурилишидаги раҳбарлик ролига путур етказмоқчи бўладилар.

КПСС барча марксчи-ленинчи партиялар билан биргаликда партия тўғрисидаги тажрибада синаб кўрилган ленинча таълимотни ҳимоя қилиш, ривожлантириш ва қарор топдиришни ўзининг интернационал бурчи деб билади.

Ленининг интернационализм руҳидаги васиятларига содиқ бўлган КПСС халқаро коммунистик ҳаракатни марксизм-ленинизм асосида сиёсий ва ғоявий жиҳатдан жипслаштириш учун изчил кураш олиб бормоқда. КПСС коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йилда Москвада бўлиб ўтган кенгашида, шунингдек ана шу кенгаш қарорларини амалга ошириш йўлида доим бажараётган самарали ишлари билан жаҳон коммунистик ҳаракатининг бирлигини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшди.

Биз ҳозирги вақтда жаҳон коммунизми сафларининг жипслиги мустаҳкамланганлигини қайд қилиб ўта оламиз. Бу — барча революцион кучларнинг позицияларини кучайтиришга ёрдам беради. Маочиларнинг бузғунчилик, миллатчилик, шовинистик сиёсати КПССнинг ва бошқа марксчи-ленинчи партияларнинг интернационалистик йўлига тамомила зиддир. Маоchi раҳбарлари марксизм-ленинизм билан, пролетар интернационализми принциплари билан алоқани узиб қўйдилар. КПССга, Совет Иттифоқига, социалистик ҳамдўстликка ва бутун жаҳон коммунистик ҳаракатига душман бўлган йўлни ўтказиб келмоқдалар, социализмнинг халқаро позицияларини заифлаштириш мақсадида ҳар қандай реакцион режим ва кучларни қўллаб-қувватламоқдалар. Аммо ХХР ҳозирги раҳбарларининг бундай йўли ҳалокатга маҳкум эканлигига шак-шубҳа бўлиши мумкин эмас. КПСС ва Совет давлатининг Хитойга нисбатан тутган сиёсати шундан иборатки, бу сиёсат маочиликка қарши кескин ғоявий-сиёсий кураш олиб бориш билан бир вақтда ҳар икки давлат ўртасида нормал муносабатлар бўлишини ёқлайди.

КПСС XXIV съезди СССРда ривожланган социализмни такомиллаштириш ва коммунизм қуриш, совет кишиларининг моддий фаровонлигини анча ошириш планларини бажариш йўлини белгилаб берди. Бу йўлни амалга ошириш учун кураш — ҳозирги шароитда партиямиз ва халқимизнинг миллий вазифалари билан интернационал бурчининг бирлигини мужассамлаштиради.

Совет халқининг КПСС раҳбарлигида бажараётган бунёдкорлик фаолияти жаҳон революцион жараёнининг таркибий қисмидир. Жаҳон революцион жараёнининг ривожланиши империализмнинг емирилишини ва жаҳон миқёсида социализмнинг тантанасини яқинлаштиради. Халқаро пролетариатнинг фарзанди — жаҳон социализм системаси ҳозирги замон тараққиётининг ҳал қилувчи омили бўлиб қолди. Империализмнинг мустамлакачилик зулми системаси абадий емирилди. Социал-сиёсий соҳада социалистик истиқбол йўлини қатъий танлаб олган ёш мустақил давлатларнинг сафи кенгайиб бормоқда. Капитал мамлакатларида синфий жанглар кучаймоқда, бу жангларнинг кучайиб, давлат-монополистик ҳукмронлигининг бутун системасига қарши ҳамлага айланиш тенденцияси тобора яққол намоён бўлмоқда. Ер курраcининг ҳамма қисмида тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социализм кучлари ўсмоқда. КПСС ва Совет давлатининг ташқи сиёсати ҳам бунга ёрдам беряпти.

Бизнинг ташқи сиёсатимиз — синфий социалистик сиёсатдир. Бу сиёсат мамлакатимизда коммунизм қуриш учун қулай ташқи шарт-шароитларни вужудга келтиришга, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг қардошларча бирлигини мустаҳкамлашга, ишчилар ҳаракати ва миллий-озодлик ҳаракатига ёрдам беришга, тинчликни ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлашга ҳамда турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашига қаратилган.

КПСС социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари халқларининг қардошларча иттифоқини урушдан кейинги даврнинг энг катта ютуғи, деб ҳисоблайди. КПСС бу иттифоқ учун курашда чинакам интернационалистик сиёсатни амалга ошириб келди ва амалга оширмоқда. КПСС социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг иқтисодий интеграциясини ривожлантириш учун тобора зўр бериб ҳаракат қилмоқда. Бу мамлакатларнинг ҳуқуқий жиҳатдан тенг қардошларча сиёсий иттифоқини янада мустаҳкамлаш учун куч-ғайратини аямайди.

КПСС ўз миллий ва социал озодлиги учун курашаётган халқларга ёрдам бериш сиёсатини изчиллик билан амалга ошириб келмоқда. Совет халқи Вьетнам халқининг империалистик агрессия устидан тарихий ғалаба қозонишига ўз ҳиссасини қўшди. Вьетнам халқининг қаҳрамонона кураши ва Совет Иттифоқи ҳамда бошқа социалистик мамлакатларнинг қардошларча интернационал ёрдами муваффақият билан тугалланди.

Совет Иттифоқи Яқин Шарқ танглигини босиб олинган барча араб территорияларидан Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетиш ва Яқин Шарқда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш асосида ҳаққоний суратда бартараф қилиш учун доим ва изчиллик билан ҳаракат қилмоқда.

XXIV съезд ишлаб чиққан КПСС ҳамда Совет давлати зўр ғайрат билан амалга ошираётган Тинчлик программаси халқаро ҳаётни ижобий тарзда ривожлантиришга жуда катта таъсир кўрсатмоқда.

Тинчлик программасининг кучи ва таъсирчанлиги унинг илмий жиҳатдан асослаб берилганлиги, реаллиги билан, ижтимоий тараққиётнинг объектив эҳтиёж-талабларини аниқ ҳисобга олиши билан белгиланади. Жаҳондаги иқтисодий ва сиёсий кучлар нисбатининг социализм фойдасига тубдан ўзгарганлиги — партия Тинчлик программасини қабул қилиб, уни амалга ошириш учун курашаётган бир вазиятда эътиборга олган энг муҳим объектив шарт-шароитлардир. Совет халқининг фидокорона меҳнати ва кураши, социалистик ҳамдўстликнинг жаҳон тараққиётига таъсири ўсиб бораётганлиги, барча тинчликсевар кучларнинг янги жаҳон уруши хавфига қарши актив кураш олиб бораётганлиги негизида ана шу ўзгаришлар содир бўлди. Совет Иттифоқи, қардош социализм мамлакатлари ва бошқа тинчликсевар кучлар «совуқ уруш» фронтини ёриб ўтдилар ва халқаро муносабатлардаги кескинликни кўнгилдагидек юмшатиш жараёнини, тинч-тотув яшаш принциплари асосида турли социал тузумдаги мамлакатлар ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорлик сари бурилишни бошлаб бердилар.

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми Сиёсий бюронинг ташқи сиёсат ҳамда халқаро муносабатлар соҳасида бажарган жуда катта ижобий ишларига ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг шахсан қўшган ҳиссасига юксак баҳо берди. Бутун халқ, жаҳондаги барча тараққийпарвар кучлар бу баҳони бажонидил қўллаб-қувватладилар.

Л. И. Брежневнинг ГФР, АҚШ, Францияга қилган визитлари натижалари тинчлик ва халқлар хавфсизлигини таъминлаш ишига қўшилган янги ҳиссадир. Бу визитлар давомида олиб борилган музокаралар ва имзоланган битимлар совет халқининг манфаатларига ҳамда бутун тараққийпарвар инсониятнинг орзу тилакларига мос бўлиб тушади.

Ўртоқлар! Бизнинг партиямиз халқаро вазиятдаги ижобий силжишларни қайд қилиб ўтгани ҳолда, империализм кучларига қарши кескин кураш натижасида бу силжишларга эришилганлигини, ҳозирги вақтда ҳам уларнинг халқаро кескинликни юмшатишга кўрсатаётган қаршилиги ҳали батамом тугатилмаганлигини, тинчлик иши учун жуда хатарли бўлган кескинлик ўчоқлари ҳануз борлигини ва бинобарин халқаро майдонда ҳам, капитализм мамлакатларининг ўз ичида ҳам кескин синфий кураш давом этаётганлигини эсдан чиқармайди, албатта. Идеология кураши айниқса кескин тус олмоқда. Бу курашда социализм билан капитализм ўртасида тинч-тотув яшаш йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Синфий мухолифларимиз социализм мамлакатларига ёт бўлган реакцион буржуа идеологиясини бу мамлакатларга ёйиш учун барча имкониятлардан фойдаланишга интилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми бу тўғрида огоҳлантириб ўтди ва партия ташкилотларининг идеология соҳасидаги ишини янада юксак даражага кўтариш, доим ҳушёр бўлиб, империализм агрессив, реакцион доираларининг ҳар қандай кирдикорларига ва душманнинг идеология соҳасидаги ҳар қандай диверсияларга зарба беришга тайёр туриш зарур эканлигига эътиборни жалб этди. Коммунизмнинг фидокор бинокорлари, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализмнинг улуғ ғояларига содиқ бўлган совет кишиларини тарбиялаш — бундан буён ҳам идеология ишимизда асосий вазифа бўлиб қолиши керак.

Кейинги йилларда халқаро майдонда рўй берган воқеалар партиямизнинг ленинча сиёсати халқаро ҳаётнинг тобора қудратли ва самарали омили бўлиб қолаётганлигини ёрқин исбот этади. Барча марксчи-ленинчи партиялар ва оммавий ижтимоий ҳаракатлар КПСС ва Совет давлатининг Тинчлик программасини амалга ошириш соҳасидаги фаолияти билан бирдам эканлигини зўр мамнуният билан қайд қилиб ўтиш керак. Бу бирдамлик — КПСС ва Совет ҳукуматининг тинчликсевар сиёсати муваффақиятларининг асосий манбаларидан биридир.

* * *

Ўртоқлар! Бугун, РСДРПнинг II съездидан буён етмиш йил ўтган бир пайтда қонуний фахрланиш туйғулари билан шуни айта оламизки, ленинчи партиямиз босиб ўтган йўл ҳақиқатан ҳам буюк тарихий ғалаба ва зафарлар йўлидир. КПСС жаҳоншумул-тарихий миқёсдаги вазифаларни муваффақиятли бажарди. КПСС марксизм-ленинизм улуғ таълимотига ҳамиша содиқ эканлиги туфайли бунга эришди. Бу таълимотни, ленинча ғоявий-сиёсий ва ташкилий принципларни, партия ҳаёти ва партия раҳбарлигининг ленинча нормаларини ижодий тарзда ривожлантириш ва амалга ошириш, партия билан халқнинг бузилмас бирлиги бундан буёнги муваффақиятларимизнинг гаровидир.

Совет халқи ленинизмнинг Улуғ байроғи остида, Ленин партиясининг раҳбарлигида коммунизмнинг янги ғалабалари сари, олға бормоқда!

Яшасин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси — улуғ Ленин партияси!

(Давомли қарсаклар).

ҒЎЗА ПАРВАРИШИ ВА СУҒОРИШНИ НАМУНАЛИ ЎТКАЗАЙЛИК

Ёз чилласининг биринчи ярми тугамоқда. Фаслнинг энг тароватли, ҳароратли кунлари. Табиатда инсоният ҳам, экинлар ҳам ҳамиша сув талаб. Иссиқлик авжига чиқаётган бу паллада экинни сувга қондириш, унинг тагини ҳамиша майин ва намтупроқли ҳолатда сақлаш шу кунгача қилинган меҳнатимиз натижасини янада яхшилаш билан бирга куздаги улкан «оқ олтин» хирмонларини барпо этилишига замин тайёрлайди.

Пахтачилик илмининг отахонлари, ўз вақтида республикамизда ҳаммага намуна бўла олган донгдор пахтакорлар — Ҳамроқул Турсункулов, Абдулла Ортиқов, Назарали Ниёзов, Абдужамил Матқобиловлар ана шу ажойиб пахтакорлар илми ва тажрибасини бугунги кунда давом эттириб келаётган, уни ривожлантираётган Маҳмуд Исматов, Миразиз Рўзиматов, Ҳакимполвон Қодиров ва шулар сингари пахтакорлик касбини улуғлаётган кишилар ҳамиша ғўзани ардоқлаганлар, ардоқлайдилар, озуғидан, культивация ва чопиғидан, саратон кунларида айниқса сувидан бохабар бўладилар. Пахтадан йил сайин мўл ҳосил етиштираётган колхоз ва совхозларда бўлганингизда, уларнинг иш натижаси билан танишганингизда биринчи навбатда суғориш ишларининг намунали йўлга қўйилганлиги ва сувчилар меҳнати қадрланаётганлиги, улар иззат-ҳурматда эканликларини таъкидлайдилар. Ҳақиқатан ҳам эрта кўкламдан то ёзнинг жазирама кунларигача деҳқон далада фидокорона меҳнат қилиб, топган-тутганини ғўза тагига солади, меҳнати билан уни ардоқлайди. Ҳашаратга, қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига, бегона ўтга қарши курашади. Ғўза илдизлари тупроқ бағрида яйраб ўсиши ва таналарининг бақувват бўлиши, яхши шохлаши, ғуж-ғуж кўсаклаши учун ерга солинган ўғитни ғўзага сингдириш керак. Бу сувчининг қўлида. Далага шароитига қараб маромида сув тараш деҳқондан моҳирликни талаб қилади. Ҳар бир даланинг тузилиши, сувни сингдириши ўзига хос хусусиятларга эга. Буни шу ерда бир неча йиллардан бери меҳнат қилаётган, даланинг «тили»га тушуниб қолган сувчигина яхши билади. Сувчилик билан донг таратган марҳум Назарали Ниёзов шундай дер эди:

— Кўрсаткич бармоқдай келадиган сувни тўртга бўла олган ва уни ғўза қаторларида ўрмалата олган сувчигина экинни оби-ҳаёт га қондира олади.

Бугунги кунда Назарали Ниёзовнинг шогирдлари Янгийўлда ҳам, Ўрта Чирчиқда, Оққўрғон, Бўкада ҳам, Пискент ва Бекободда ҳам, Чиноз ва Юқори Чирчиқда ҳам бор. Улар ғўзалари сувга қонмагунча, ерга солинган ўғит экин таналарига сингиб, уларни яйратмагунча даладан кетмайдилар.

Пахта ҳосилини йил сайин ошираётган колхоз ва совхозлар иш натижаси шуни кўрсатмоқдаки, бу хўжаликларда ғўзани суғоришга, айниқса уни саратон сувига қондиришга алоҳида эътибор берилмоқда, сувчилар тўғрисида чинакамига ғамхўрлик қилинмоқда. Уларга барча шароит яратиб берилаётир. Сувчиларнинг моддий манфаатдорлиги кескин оширилмоқда. Янгийўлдаги «Ленинизм» колхози билан унга қўшни бўлган Жданов номли колхоз иш натижаларини кўздан кечирадиган бўлсак, бу яна ҳам аниқ ва равшан бўлади. «Ленинизм» колхози ўтган йили ғўзаларни талабига қараб беш марта суғорди. Бу яхши натижа берди. Гектаридан колхоз бўйича 36,3 центнердан «оқ олтин» йиғиб олинди. Жданов номли колхозда эса ғўзани суғориш ҳар хил баҳоналар билан яхши олиб борилмади. Атиги уч марта суғорилди. Оқибатда гектаридан олинган ҳосил 27 центнердан ошмай қолди.

Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» ва Энгельс номли колхоз юқори зонага жойлашган. Унинг тупроғи ҳамма вақт сув талаб. Айниқса бу йилги шароитда қир зоналардаги хўжаликларда ғўзани сувга қондиришга, сувдан тежаб-тергаб фойдаланишга алоҳида эътибор бериш керак. Ғўзанинг сувдан бир кун қолдирилиши эрта кўкламдан бери қилинган ўн кунлик меҳнатнинг зое кетишига сабаб бўлиши мумкин. Энгельс ном-

ШУ КУННИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ

ли колхоз раҳбарлари бултур ғўзани атиги уч ярим марта суғордилар. Ҳосилдорлик қўшни хўжаликлардан анча паст — 27,7 центнерданга тўғри келди. «Қизил Октябрь» колхозининг аъзолари эса гектаридан 36,1 центнердан ҳосил йиғиштириб олдилар. Энгельс номли колхоз раҳбарлари ўтган йилги камчиликларга йўл қўймасликлари, суғоришни белгиланган миқдорда ва ўз вақтида ўтказишга алоҳида эътибор беришлари, бунинг учун даставвал чилланинг иссиқ кунларида сувчилар сонини кўпайтиришга, суғоришни кеча-кундуз намунали ўтказилишига эришиш учун барча тадбирларни амалга оширишлари керак.

Оққўрғон районидаги «Москва», Свердлов номли колхозларда ҳамма вақт ғўзани суғоришга яхши эътибор берилади ва бу иш сифатли амалга оширилади. Бултур бу колхозлар барча майдонларда тўрт ярим-беш марта суғориш ўтказдилар. Гектаридан қирқ центнердан ошириб пахта йиғиб олдилар. Шу райондаги Охунбобоев номли колхоз, Волков номли совхозда эса агротехниканинг бу муҳим тадбири белгиланган муддатларда амалга оширилмади. Бунинг устига суғориш ишлари анча сифатсиз бўлди. Ғалвир сувдан кўтарилганда ана шу хўжаликларда ҳосилдорликнинг юқорида номлари келтирилган хўжаликлардагига нисбатан анча камлиги маълум бўлиб қолди. Охунбобоев номли колхоз гектаридан 28,4, Волков номли совхоз 18 центнердан пахта йиғиб олди. Бекобод районидаги «Коммунизм», Бўка районидаги «Ленинизм» колхозлари, Ўрта Чирчиқ районидаги Калинин номли, Бўка районидаги «Кўкорол», Бекобод районидаги «Ленинград» совхозларида ғўзани суғориш бултур кўнгилдагидек ўтказилмади. Бу йил ҳам ана шу хўжаликларнинг раҳбарлари ғўзаларни кеча-кундуз суғоришга етарли эътибор бермаётирлар, сувчилар ҳақида кўнгилдагидек ғамхўрлик қилинмайди. Катта-катта пайкалларда ғўза чанқаб ётганига қарамай улар вақтида суғорилмаётир.

Ғўзани суғориш ишлари графиги кўздан кечирилганда кейинги беш кунликда қатор районларда ва кўплаб колхоз ҳамда совхозларда сувдан фойдаланиш коэффициенти бир мунча паст. Бундай ҳолни Бекобод, Юқори Чирчиқ, Пискент, Ўрта Чирчиқ районларида кўриш мумкин. Бу районлар хўжаликларида беш кунга мўлжаллаб берилган сувдан яхши фойдаланилмаган. Масалан, Пискент районида сувдан фойдаланиш коэффициенти 0,75, Юқори Чирчиқ районида эса 0,70 ни ташкил этади.

Ғўзани суғоришда иш сифатига алоҳида эътибор бериш, айниқса, тунги суғориш вақтида яхши натижага эришиш учун сувдан фойдаланиш ҳамда сувчилар ишини назорат қилиб туриш, уларга барча шароитни яратиб бериш энг муҳим вазифалардандир. Сувчиларга ҳақ тўланганда тунда ишлаган сувчи билан кундузи ишлаган сувчиларнинг иш нормалари ва тўланадиган ҳақлари ўртасида тафовут бўлиши керак. Ҳар бир сувчи ўзига бириктилган 8—10 гектар ердаги ғўзани сувдан сифатли чиқарганда тариф бўйича тўланадиган иш ҳақининг 50 проценти миқдорида қўшимча иш ҳақи ёзилиши керак.

Яқинда область партия комитети томонидан тузилган махсус бригада барча районларда, жуда кўп хўжаликларда ғўза парваришининг бориши, суғоришнинг ташкил этилиши, далада ишлаётганларга қандай шароит яратиб берилганлиги билан танишиш учун текшириш ишлари ўтказдилар. Ана шу текширишнинг якуни шуни кўрсатадики, областимизнинг поёнсиз пахта далаларида ғўзанинг аҳволи асосан яхши, зиммадаги социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш учун бундан кейин ишни асло бўшаштирмаслигимиз, ғўза парваришини қизғин давом эттиришимиз, ҳосил олиши жиҳатидан кўнгилдагидек бўлмаган далаларда иш сифатига алоҳида эътибор беришимиз зарур. Ҳали ҳам ўтдан тозаланмаган, сувдан қолаётган ғўзалар бор. Бундай фактнинг содир бўлишига асло йўл қўйиб бўлмайди.

Июлнинг қолган кунларида, август ойи давомида ҳосилга-ҳосил қўшиш учун бир тан бир жон бўлиб курашайлик.

Барча куч ва имконият далага, ғўза парваришига тўла сафарбар этилсин.

Спорт

ЁШЛАРНИНГ СПОРТ ЎЙИНЛАРИДА

Москва шаҳрида енгил атлетикачиларнинг мусобақалари охирламоқда. Ўзбекистон ёшлари командаси қизғин баҳсларда ўзини кўрсатмоқда. Айниқса, найза отиш мусобақаси командамизга катта қувонч келтирди. Тошкентлик Людмила Долгова отган найза 56 метр 47 сантиметрга бориб тушди. Бу билан спортчимиз кумуш медалга сазовор бўлди. Уч хатлаб сакрашда Евгений Якименко тўртинчи натижа кўрсатди — 15 метр 74 сантиметр. Шунингдек, бошқа бир ҳамшаҳримиз Татьяна Пересипкина эса 200 метрга тўсиқлар оша югуришда тўртинчи бўлиб келди (28,2 секунд).

4x100 метрга эстафета югуришда ўсмирларимиз ҳам, қизларимиз ҳам хушнуд этдилар. Ўсмирларимиз фахрли учинчи ўринга кўтарилишди. Улар эстафета таёқчасини 41,4 секундда маррага олиб келдилар. Қизларимиз эса 47,7 секунд билан бешинчи бўлишди.

Мусобақаларнинг уч кунги натижасидан сўнг Ўзбекистон ёш енгил атлетикачилари 233 очко жамлаб, саккизинчи ўринда турибдилар.

Горький шаҳрида оғир атлетикачиларнинг бокси бошланди. Биринчи кун Ўзбекистонлик Ҳабибулла Умаров ўта енгил вазнда қатнашиб, икки машқ натижасига кўра 175 килограммлик штангани забт этди. Бу унга тўққизинчи ўринни эгаллаш имконини берди. Ҳабибулланинг командадоши Б. Едгоров ҳам шу вазнда мусобақалашди ва республикамизга очко келтирувчи ўн тўртинчи ўринни олди (170 килограмм).

Сув полоси мусобақалари Львов шаҳрида бўлмоқда. Ўзбекистон вакиллари биринчи кун Грузия командаси билан ўйнадилар. Ўзбекистонликлар турнирни ғалаба билан бошлашди — 5:3.

ФИНАЛГА ЧИҚДИЛАР

ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ешлик» кубоги учун зоналардаги футбол мусобақалари тугади. Ўзбекистоннинг ёш футболчилари Кимри шаҳрида (Калинин области) ўйнадилар. Улар группадаги ҳамма учрашувларни кўтаринкилик руҳида ўтказиб, битта ҳам мағлубиятга учрашмади. Қозоғистон командасини 4:2 ҳисобида, ленинградликларни 1:0, латвияликларни 1:0 ҳисобида енгиб, Москва ва Озарбайжон командалари билан бўлган ўйинларни дуранг қилдилар. Бу учрашувларда ҳисоб очилмади. Шундай қилиб, улар группада биринчи ўринни олиб финалга чиқдилар.

Р. БАБИЧ—СССР ЧЕМПИОНИ

Ватанимиз пойтахтида ўтаётган енгил атлетикадан Совет Иттифоқи чемпионати тошкентлик таниқли спортчи Роза Бабичга қувонч келтирди. У 200 метрга тўсиқлар оша югуришда ҳамма рақибларини орқада қолдириб кетди. Ҳамшаҳримиз 26,7 секундда маррага келиб, Совет Иттифоқи чемпиони фахрий номини ва олтин медалини қўлга киритди.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

ПЎЛАТ ОҚИМ

ЭРТАГА—МЕТАЛЛУРГЛАР КУНИ

ОНА-ВАТАНГА кўплаб сифатли металл армуғон этиш учун сидқидилдан меҳнат қилаётган оловкорларимиз эртага ўзларининг анъанавий байрамлари—металлурглар кунини кенг нишонлайдилар. Заводимиз коллективи ҳам ўз айёмини арзигулик меҳнат ютуқлари билан кутиб олмоқда.

Корхонамизда ярим йиллик маҳсулот реализация қилиш плани муддатидан илгари адо этилиб, планга қўшимча равишда бир неча юз минг сўмлик соф фойда олинди. Фидокор металлургларимиз байрам арафасида зўр кўтаринкилик билан ишлаб, зиммага қабул қилган социалистик мажбуриятларини ҳам муваффақиятли адо этмоқдалар. Беш ой мобайнида планга қўшимча 1887 тонна пўлат, 4500 тонна прокат ва 330 минг сўмлик товар маҳсулоти ишлаб чиқарилди. Бу кўзланганидан анча кўпдир.

Кўнгилдагидек натижаларга эришишда социалистик мусобақанинг роли бениҳоя катта бўлмоқда. Шуни таъкидлаш лозимки, завод маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳал қилувчи йилда ишни КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1973 йил план топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги қарори асосида ташкил этдилар. Ишчи-хизматчилар ўртасида ўзаро мусобақанинг моҳияти ҳақида лекция ва суҳбатлар ўтказилиб, барча цех, бригада ва участкаларда бу муҳим масалага қандай эътибор берилаётганлиги қаттиқ контроль қилиб борилялти. Ҳар ой охирида мусобақа ғолиблари кўпчилик иштирокида моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилиб, уларнинг илғор иш тажрибалари ҳамкасблари ўртасида кенг оммалаштирилмоқда. Бу ўзининг ижобий самарасини беряпти.

Айни кунларда заводимизда цехлараро социалистик мусобақа қизғин тус олган. Бунда прокат цехи ишчилари пешқадамлик қилишмоқда. Илғор коллектив «Металлурглар кунини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб оламиз!» шиори билан чиқиб, ўз зиммасига қўшимча мажбуриятлар қабул қилган эди. Улар бир ой мобайнида пландан ташқари 460 тонна прокат ишлаб чиқариш, 50 тонна металл, 60 минг киловатт-соат электр энергияси ҳамда 60 тонна шартли ёқилғини тежашга ваъда берган эдилар.

Бутун куч ва имкониятларини ишга солган прокатчилар байрам арафасида ўз ваъдаларини шараф билан бажардилар. Бу муваффақиятда М. Кучеров, К. Тошматов, Ш. Нуриддинов ўртоқлар мастерлик қилаётган бригада ишчиларининг ҳиссаси катта. Шу кунларда прокатчилардан ўрнак олган барча цех ишчилари меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар.

Яқинда заводимиз меҳнат аҳли ҳаётида яна бир қувончли воқеа содир бўлди. Мана бир неча йилдирки, коллективимиз Лиепая шаҳридаги «Сарканайс металлургс» ва Қарағанда металлургия комбинатлари коллективлари билан мусобақалашиб келади. Июнь ойи иш натижалари бўйича пўлат эритиш планини 101,4 процент, прокат ишлаб чиқариш планини 102,1 процент қилиб адо этган заводимиз металлурглари ғолиб чиқишди.

Қувончлиси шуки, бизда А. Девятова, Л. Казанцева ва Е. Губиналарининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилган ишчилар сони ой сайин кўпайиб бормоқда. Нормаларини доимо 150—160 процентга етказиб адо этаётган токарь А. Зуев, электрмонтажчилардан К. Назмиев, Р. Омонов, Е. Ким, С. Расулев, В. Матернина каби илғорлар айни кунларда 1974 йил ҳисобига ишламоқдалар.

Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида тежамкорлик борасида ҳам талайгина ютуқлар қўлга киритилди. Юзлаб металлургларимиз давлат планларини ошириб адо этиш билан бирга, тежамкорликка алоҳида эътибор бермоқдалар. Чунончи, пўлат қуювчилардан В. Салтиков йил бошидан буён 258 тонна, Р. Сардиев 249 тонна, З. Шамсиев 227 тонна В. Гвоздянский эса 218 тонна шартли ёқилғини тежаб қолдилар. Ана шундай илғорларимизнинг самарали меҳнати натижасида завод бўйича ярим йилда 752 тонна шартли ёқилғи, 460 минг киловат-соат электр энергияси ҳамда 829 тонна металл иқтисод қилинди.

Заводимиздаги ишчиларнинг кўпчилиги яхши рационализаторлар ҳамдир. Улар янги-янги ихтирочилик ва рационализаторлик таклифлари билан чиқиб, иш шароитини яхшилаш, маҳсулот сифатини оширишга муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар. Шу кунга қадар завод рационализаторлик бюросига 244 та таклиф тушди. Шулардан 190 таси ишлаб чиқаришга жорий қилинди ва 58,5 минг сўм иқтисодий фойда олинди. Завод маъмурияти ижодий изланувчилар сонини янада кўпайтириш мақсадида турли мавзуларда конкурслар ўтказмоқда. А. Кузин, Я. Кошелев, Б. Юсупов, У. Йўлдошев, А. Луцский каби рационализаторлар яқинда «Энг яхши рационализатор» мавзуида ўтказилган конкурс ғолиби бўлишди.

Ҳозирги кунда техника шу даражада тез суръатлар билан ривожланмоқдаки, заводга бундан икки-уч йил илгари келтирилган машина-механизмлар давр талабига жавоб беролмай қолмоқда. Шу боисдан янги техника ва технологиянинг ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш кўзланган мақсадга эришишда муҳим роль ўйнайди. Бу борада мартен ва прокат цехларида катта ишлар қилинди. Меҳнат унумдорлиги ўтган йилга нисбатан 2,7 процент ортди. Маҳсулот сифати яхшиланиб, таннарх арзонлашди. Шунинг учун ҳам заводимиз коллективи СССР Қораметаллургия саноати корхоналари ичида энг яхши кўрсаткичга эришганлиги учун кўчма Қизил байроқ ва биринчи даражали пул мукофоти билан тақдирланди.

Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йилида заводимизда яна бир янги цех қурилиши тезкорлик билан олиб борилмоқда. Бу цехда халқимизнинг рўзғор буюмларига бўлган талабини қондириш мақсадида кўплаб сирли идишлар ишлаб чиқарилади. Янги цех шу йилнинг IV кварталида ишга туширилади.

Бир сўз билан айтганда заводимиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ўз байрамларини ёруғ юз билан қарши олмоқдалар. Уларнинг ҳар бири металл Ватанимиз бойлигини ва мудофаа қудратини оширишда қанчалик аҳамиятли эканлигини яхши тушунади. Шу боисдан бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўра самаралироқ ишлашга ҳаракат қиладилар.

Фурсатдан фойдаланиб, ҳамкасб дўстларимизни металлурглар куни билан чин қалбдан табриклаймиз. Уларнинг келгусидаги ишларига янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

П. ШЕРЕМЕТОВ,
В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи директорининг ўринбосари.

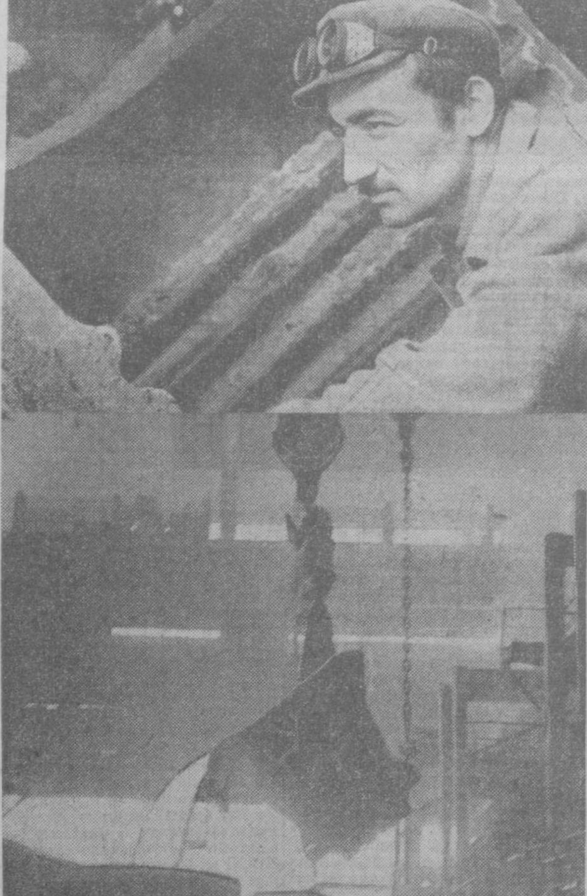

«Узбекхиммаш» заводининг қуюв цехида ҳар йили минглаб тонна чўян, пўлат ва рангли металлар қуйилмаси тайёрланади. Юқоридаги суратда шу цехнинг илғор ишчиси Турғун САИДОВНИ кўриб турибсиз. У смена нормасини 150 процентга етказиб адо этмоқда. Пастдаги суратда эса Олмалиқ мис эритиш заводининг ишлаб чиқариш участкаларидан бирида эритмани қолипларга қуйиш пайти тасвирланган.

В. СИРОТКИН фотоси.

Жаҳон янгиликлари

ҚАРДОШЛАРЧА БИРДАМЛИК

Вьетнам Халқ Демократик республикаси партия-ҳукумат делегациясининг Совет Иттифоқига қилган визити, Москвада совет раҳбарларининг Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ва ВДР ҳукуматининг делегацияси билан бошланган музокаралари, Кремлдаги нонушта зиёфат вақтида КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев ва Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуаннинг сўзлаган нутқлари жаҳон матбуотининг диққат марказида турибди.

Ханойда чиқадиган «Нян зан»газетаси қуйидагиларни ёзади: Москвада Вьетнам Демократик Республикаси делегациясини кутиб олиш ҳар икки мамлакат халқлари қардошларча жанговар бирдамлигининг чин байрами бўлди. Чехословакия газеталари Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ва ВДР ҳукумати раҳбарларининг СССРга қилган визитини «Дўстларнинг учрашуви», деб атайди. «Руде право» газетаси «Вьетнам Демократик Республикасидан келган ҳурматли меҳмонларнинг визити қардошларча дўстлик, самимият ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтмоқда», деб ёзади.

Венгриянинг «Мадьяр немзет» газетаси «Совет-Вьетнам музокаралари ҳар икки қардош мамлакат ўртасида кўп томонлама ва самарали ҳамкорликни янада кучайтиришга ёрдам беради», деб таъкидлайди.

СОВЕТ — ФРАНЦИЯ АЛОҚАЛАРИ

Экономика ва санъат соҳасидаги ҳамкорлик хусусида ўн йил муддатга тузилган Совет-Франция программасига мувофиқ, СССР Ташқи савдо министрлигида Бутуниттифоқ «Проммашимпорт» бирлашмаси билан Франциянинг «Парсонс уиттмор» фирмаси ўртасида шартномалар имзоланди.

Шартномаларни имзолаш чоғида СССР Ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, Франция экономика ва молия министри В. Жискар Дъэстон ва Франциянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Ж. Вимон ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

АҚШ КОНГРЕССИДА

ВАШИНГТОН, 11 июль. (ТАСС). Америка конгрессининг ташқи ишлар бўйича вакиллар палатаси комиссияси АҚШнинг Европадаги қуролли кучлари сонини камайтириш масаласини муҳокама қила бошлади.

Конгресс аъзолари муҳокамасига бир қанча қонунлар лойиҳаси тақдим этилди. Шу лойиҳаларнинг авторлари Европада Американинг 10 минглаб солдатлари сақланиши шарқ билан ғарб ўртасидаги муносабатларда кескинлик камаяётган ҳозирги шароитларда Қўшма Штатларнинг миллий манфаатларига мувофиқ эмаслигини, айниқса мамлакат тўлов балансида дефицит муттасил давом этаётганлигини назарда тутган давлат бюджети учун ғоят оғир юк бўлишини кўрсатиб ўтмоқдалар.

Комиссия мажлисида муҳокама чоғида сўзга чиққан конгресс аъзолари Америка ҳарбий хизматчиларидан ақалли бир қисмини Европадан олиб келиш тўғрисидаги таклифларни конгрессда ҳам ва ундан ташқарида ҳам тобора кўпчилик қўллаб-қувватлаётганлигини таъкидлаб ўтмоқдалар. Конгрессдаги маълумотларга қараганда, ҳозир Европада Американинг 313 минг солдати бор. Уларни сақлаш учун Қўшма Штатлар 17 миллиард доллар сарфламоқда.

ТИНЧ-ТОТУВ ЯШАШ СИЁСАТИ УЧУН

БОНН, 12 июль. (ТАСС). ГФРнинг махсус топшириқлар бўйича министри Э. Бар Тутцингда инжил академияси сиёсий клубида сўзга чиқиб, «тинч-тотув яшаш сиёсатидан бўлак сиёсат йўқ» деб айтди. Кескинликни камайтириш сиёсати, деди у, СССР билан АҚШ сингари буюк давлатларнинг манфаатларига ҳам, шунингдек ҳар иккала Германия давлатининг манфаатларига ҳам мувофиқдир. Бу сиёсат яна ГФР учун ГДР билан можародан ҳамкорликка ўтишни билдиради. Э. Барнинг айтишича, ГДРни камситиш ва яккалаб қўйиш йўлидаги ҳар қандай уриниш муқаррар барбод бўлади.

Э. Бар Ғарбий Европа атом кучлари, деб аталган кучларни тузишга уринишдан огоҳлантириб, бу иш Европа қитъаси учун жиддий хавф туғдирган бўлур эди, деб таъкидлади.

Реклама ва эълонлар

ТВ

14 июль, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55—ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 —Қўғирчоқ фильм. 10.20—**Телеминиатюралар.** 11.00 —МОСКВА. 17.25 —ТОШКЕНТ. 17.30—Мультфильм. 17.40 — Ахборот. 17.55 —Ўн минут музика. 18.05 —«Сиҳат-саломатлик». 18.30 — Ахборот. 18.50 —МОСКВА. «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуков телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 19.10 —**Қора тоғ** (бадиий фильм). 21.00 —**Футбол:** «СПАРТАК» —«ШАХТЕР». 22.45 — Концерт. 23.00 —«Вақт». 23.30 —Енгил атлетика бўйича СССР чемпионати. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 —ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.25 —Бадиий фильм. 19.35 —**«Василий Тёркин».** опереттасининг монтажи. 21.00 —Музикали салом. 22.40 —Ёш овозлар. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.25 —ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

15 июль, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25—ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Мультфильм. 10.10 — Ёзувчилар — болаларга. **В. В. Маяковский.** 11.00 — МОСКВА. 16.45 —ТОШКЕНТ. 16.50 —Мультфильм. 17.00 —«Кичкинтой». 17.30 —Бугун — металлурглар куни. 17.40 —Ўн минут музика. 17.50 — **Телеминиатюралар.** 18.30 — Тўйларимиз — ўйларимиз. 19.00 — **Футбол:** «ПАХТАКОР» — «АРАРАТ». 20.50 —Ахборот». 21.10 — Хатлардан қўшиқларга. 22.00 «Вақт». 22.30 — Дала ишлари кундалиги. 22.45 —«ЧАШМА». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 16.45 — МОСКВА. 18.00 —Футбол: —«ТОРПЕДО»—ЦСКА. 20.00 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 21.00 — **Телеминиатюралар.** 22.00 — Киноэкран янгиликлари. 22.30 Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14|VII да **Имон**, 15|VII да **Инқилоб тонгги.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Ҳалқа— «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (10.00, 11.30, 13.00).

Анжелика ва қирол (2 серия)—«ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (14.30, 17.30, 20.30), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18.00, 21.00).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли, «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 15.00, 18.00, 20.45).

Мангу севги (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Тасодиф — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Фанфан-Тюльпан — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Текумзе — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Биз кутолмаймиз — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 14.00, 16.00).

Ромео ва Жульетта (2 серия)—«ДРУЖБА» (12.00, 15.00, 18.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Гул ва тош — «РАКЕТА».

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — КИРОВ номли.

Оливер — «ФЕСТИВАЛЬ».

Анжелика ва қирол — «ХИВА».

Парм ибодатхонаси — ТЕЛЬМАН номли.

15 июлда

ҚИШКИ БИНОДА

Ҳалқа— «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (10.00, 11.30, 13.00).

Анжелика ва қирол (2 серия)—«ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (14.30, 17.30, 20.30), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18.00, 21.00).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли, «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 15.00, 18.00, 20.45).

Мангу севги (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Тасодиф — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Фанфан-Тюльпан — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Текумзе — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Биз кутолмаймиз — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 14.00, 16.00).

Ромео ва Жульетта (2 серия)—«ДРУЖБА» (12.00, 15.00, 18.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Гул ва тош — «РАКЕТА».

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — КИРОВ номли.

Оливер — «ФЕСТИВАЛЬ».

Анжелика ва қирол — «ХИВА».

Парм ибодатхонаси — ТЕЛЬМАН номли.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари—В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В37045. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими—В34048. Эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

В.1777. Индекс 64633. Р—03514